

ყოთა ქუსთაველი

ზეფხისტყაოსანი

შოთა რუსთაველი

**მეფხისტყაოსანი. ტექსტის
გამართვა ასომთავრულით
– შამაზ მჭედლიძე**

«Издательские решения»

რუსთაველი შ.

პეფხისგყაოსანი. ტექსტის გამართვა ასომთავრულით – შამამ მჭედლიძე / შ. რუსთაველი — «Издательские решения»,

ISBN 978-5-44-904344-3

წიგნი გამართულია ასომთავრულ-მხედრული ასოებით. ასომთავრულები ნახმარია ორთოგრაფიული დანიშნულებით — ახალი წინადადების პირველი სიგყვის პირველი ასო და, აგრეთვე, საკუთარი და პირადი სახელების პირველი ასოები. ილუსტრაციები: მიხაჲ ზიჩი; ირაკლი შოიძე.

Содержание

ღასაწყისი	6
ამბავი როსტევან არაბთა მეფისა	10
როსტევან მეფისაგან და ავთანდილისაგან ნადირობა	17
ნახვა არაბთა მეფისაგან მის ყმისა მეფისგყაოსნისა	19
მინათინისაგან ავთანდილის გაგზავნა მის ყმის საძებრად	25
წიგნი ავთანდილისა	31
ავთანდილისაგან მის ყმისა ძებნად წასლვა	33
ამბავი ავთანდილისა, ასმათს რომ ეუბნების ქვაბშიგან	39
შეყრა ტარიელისა და ავთანდილისა	45
ტარიელისაგან თავის ამბის მბობა ავთანდილთანა	49
ამბავი ტარიელის გამიჯნურებისა	53
წიგნი ნესტან-ლარეჯანისა საყვარელსა თანა მიწერილი პირველი	58
წიგნი ტარიელისა საყვარელთანა	59
წიგნი ტარიელისა ხაგაელთანა	60
ნესტანისაგან ტარიელის ხმობა	61
Конец ознакомительного фрагмента.	62

მეფისცყაოსანი ტექსტის გამართვა ასომთავრულით – მამამ მჭედლიძე

შოთა რუსთაველი

© შოთა რუსთაველი, 2018

ISBN 978-5-4490-4344-3

Создано в интеллектуальной издательской системе Ridero

ღასაწყისი

რომელმან შექმნა სამყარო ძალითა მით ძლიერითა,
ზეგარდმო არსნი სულითა ყვნა ბეცით მონაბერითა,
ჩვენ, კაცთა, მოგვცა ქვეყანა, გვაქვს უთვალავი ფერითა,
მისგან არს ყოვლი ხელმწიფე სახითა მის მიერითა.

ჰე, ლმერთო ერთო, შენ შექქევენ სახე ყოვლისა განისა,
შენ დამიფარე, ძლევა მეც დათრგუნვად მე საგანისა,
მომეც მიჯნურთა სურვილი, სიკვდილმდე გასაგანისა,
სოდვითა შესუბუქება, მუნ თანა წასაგანისა.

მის ჰშეენის, – ლომსა, – ხმარება შუბისა, ფარ-შიმშერისა,
მეფისა მზის მამარისა, ღაწვ-ბადახშ, თმა-გიშერისა, —
მას, არა ვიცი, შევჰკადრო შესხმა ხოგბისა, შე, რისა?
მისთა მჭვრეგელთა ყანდისა მირთმა ხამს მართ, მი, შერისა.

მამარს ვაქებდეთ მეფესა სისხლისა ცრემლ-დათხეული,
პთქვენი ქებანი ვისნი მე არ-ავად გამორჩეული.
მელნად ვიხმარე გიშრის გბა და კალმად მე ნა რხეული,
მინცა ისმინოს, დაესვას ლახვარი გულსა ხეული.

მიბრძანეს მათად საქებრად თქმა ლექსებისა გკბილისა,
ქება წარბთა და წამწამთა, თმათა და ბაგე-კბილისა,
ბროლ-ბადახშისა თლილისა, მის მიჯრით მიწყობილისა.
ბასტეხს ქვასაცა მაგარსა გრდემლი გყვიისა ლბილისა.

აწ ენა მინდა გამოთქმად, გული და ხელოვანება, —
ძალი მომეც და შეწევნა შენგნით მაქვს, მივსეცე გონება;
მით შევეწივნეთ ტარიელს, გურფადცა უნდა ხსენება,
მათ სამთა გმირთა მნათობთა სჭირს ერთმანერთის მონება.

მო, დაესხდეთ, ტარიელისთვის ცრემლი გვდის შეუმრობელი;
მისებრი მართ დაბადებით ვინმცა ყოფილა შობილი!
ღავჯე, რუსთველმან გავლექსე, მისთვის გულს ლახვარ-სობილი,
აქამდის ამბად ნათქვამი, აწ მარგალიტი წყობილი.

მე, რუსთველი ხელობითა, ვიქმ საქმესა ამა დარი:
მის ჰმორჩილობს ჯარი სპათა, მისთვის ვხელობ, მისთვის მკვდარი;
ღავუძღურდი, მიჯნურთათვის კვლა წამალი არსით არი,
ანუ მომცეს განკურნება, ანუ მიწა მე სამარი.

მსე ამბავი სპარსული, ქართულად ნათარგმანები,
პით მარგალიტი ობოლი, ხელის-ხელ საგოგმანები,
მპოვე და ლექსად გარდავთქვი, საქმე ვქმენ საჭოჭმანები,
ჩემმან ხელ-მქმნელმან დამმართოს ლაღმან და ლამაზმან ნები.

მვალთა, მისგან უნათლოთა, ენაგრამცა ახლად ჩენა;

აჰა, გული გამიჯნურდა, მიჰხელომია ველთა რბენა!
მიაჯეთ ვინ, ხორცთა დაწვა კმა არს, მისცეს სულთა ლხენა.
სამთა ფერთა საქებელთა ლამის ლექსთა უნდა ვლენა.

რაცა ვის რა ბედმან მისცეს, დასჯერდეს და მას უბნობდეს:
მუშა მიწყივ მუშა კობდეს, მეომარი გულოვნობდეს;
კვლა მიჯნურსა მიჯნურობა უყვარდეს და გამოსცნობდეს,
არცა ვისგან დაიწუნოს, არცა სხვათა უწუნობდეს.

შიაირობა პირველადვე სიბრძნისაა ერთი დარგი,
საღმრთო, საღმრთოდ გასაგონი, მსმენელთათვის დიდი მარგი,
კვლა აქაცა ეამების, ვინცა ისმენს კაცი ვარგი;
ბრძელი სიგყვა მოკლედ ითქმის, შაირია ამაღ კარგი.

პითა ცხენსა შარა გრძელი და გამოსცდის დიდი რბევა,
მობურთალსა – მოედანი, მართლად ცემა, მარჯვედ ქნევა,
მართ აგრევე მელექსესა – ლექსთა გრძელთა თქმა და ხევა,
რა მისჭირდეს საუბარი და დაუწყოს ლექსმან ლევა.

მაშინდა ნახეთ მელექსე და მისი მოშაირობა,
რა ველარ მიჰხვდეს ქართულსა, დაუწყოს ლექსმან ძვირობა,
არ შეამოკლოს ქართული, არა ქმნას სიგყვა-მცირობა,
ხელ-მარჯვედ სცემდეს ჩოგანსა, იხმაროს დიდი გმირობა.

მოშაირე არა ჰქვიან, თუ სადმე თქვას ერთი, ორი;
მავი ყოლა ნუ ჰგონია მელექსეთა კარგთა სწორი;
ბანადა თქვას ერთი, ორი, უმსგავსო და შორი-შორი,
მაგრა იგყვის: «ჩემი სჯობსო», უცილობლობს ვითა ჯორი.

მეორე ლექსი ცოგაი, ნაწილი მოშაირეთა,
არ ძალ-უც სრულ-ქმნა სიგყვათა, გულისა გასაგმირეთა, —
მამსგავსე მშვილდი ბელითი ყმაწვილთა მონადირეთა:
ღილსა ვერ მოჰკლვენ, ხელად აქვს ხოცა ნადირთა მცირეთა.

მესამე ლექსი კარგია სანადიმოდ, სამღერელად,
სააშკოდ, საღალაობოდ, ამხანაგთა სათრეველად;
ჩვენ მათიცა გვეამების, რაცა ოდენ თქვან ნათელად.
მოშაირე არა ჰქვიან, ვერას იგყვის ვინცა გრძელად.

ხამს, მელექსე ნაჭირვებსა მისსა ცულად არ აბრკობდეს,
ერთი უჩნდეს სამიჯნურო, ერთსა ვისმე აშიკობდეს,
ჟოვლსა მისთვის ხელოვნობდეს, მას აქებდეს, მას ამკობდეს,
მისგან კიდე ნურა უნდა, მისთვის ენა მუსიკობდეს.

ჩემი აწ ცანით ყოველმან, მას ვაქებ, ვინცა მიქია;
ისე მიჩნს დიდად სახელად, არ თავი გამიქიქია!
იგია ჩემი სიცოცხლე, უწყალო ვითა ჯიქია;
მისი სახელი შეფარვით ქვემორე მითქვამს, მიქია.

მთქვა მიჯნურობა პირველი და გომი გვართა მენათა,
ძნელად სათქმელი, საჭირო გამოსაგები ენათა;
იგია საქმე საზეო, მომცემი აღმაფრენათა;
მინცა ეცლების, თმობამცა ჰქონდა მრავალთა წყენათა.

მას ერთსა მიჯნურობასა ჭკვიანნი ვერ მიჰხვდებიან,
მნა დაშვრების, მსმენლისა ყურნიცა დავალდებიან;
მთქვენ ხელობანი ქვენანი, რომელნი ხორცთა ჰხვდებიან;
მართ მასვე ჰბაძვენ, თუ ოდეს არ სიძვენ, შორით ბნდებიან.

მიჯნური შმაგსა გვიქვიან არაბულითა ენითა,
მით რომე შმაგობს მისისა ვერ-მიხვდომისა წყენითა;
ზოგთა აქვს საღმრთო სიახლე, დაშვრების აღმაფრენითა,
ჰვლა ზოგთა ქვე უც ბუნება კეკლუცთა ბედან ფრფენითა.

მიჯნურსა თვალად სიგურფე ჰმართებს, მართ ვითა მზეობა,
სიბრძნე, სიმდიდრე, სიუხვე, სიყმე და მოცალეობა,
მნა, გონება, დათმობა, მძლეთა მებრძოლთა მძლეობა.
მისცა ეს სრულად არა სჭირს, აკლია მიჯნურთ მნეობა.

მიჯნურობა არის გურფა, საცოდნელად ძნელი გვარი;
მიჯნურობა სხვა რამეა, არ სიძვისა დასადარი:
იგი სხვაა, სიძვა სხვაა, შუა უზის დიდი მზღვარი,
ნუვინ გაჰრევთ ერთმანერთსა! ბესმას ჩემი ნაუბარი!

ხამს მიჯნური ხანიერი, არ მეძავი, ბილწი, მრუში,
რა მოჰმორდეს მოყვარესა, გაამრავლოს სულთქმა, უში,
ბული ერთსა დააჯეროს, კუმგი მიჰხვდეს, თუნდა ქუმი;
მბულს უგულო სიყვარული, ხვეენა, კოცნა, მგლაშა-მგლუში.

ამა საქმესა მიჯნური ნუ უხმობს მიჯნურობასა:
ღღეს ერთი უნდეს, ხვალე სხვა, სთმობდეს გაყრისა თმობასა;
მსე მღერასა ბედითსა ჰგავს ვაჟთა, ყმაწვილობასა.
პარგი მიჯნური იგია, ვინ იქმს სოფლისა თმობასა.

არს პირველი მიჯნურობა არ-დაჩენა ჭირთა, მალვა,
მავის-წინა იგონებდეს, ნიადაგმცა ჰქონდა ხალვა,
შორით ბნელა, შორით კვდობა, შორით ღაგვა, შორით ალვა,
ღათმოს წყრომა მოყვრისაგან, მისი ჰქონდეს შიში, კრძალვა.

ხამს, თავისსა ხვაშიადსა არვისთანა ამჟღავნებდეს,
არ ბედითად «ჰაის» მმიდეს, მოყვარესა აყივნებდეს,
არსით უჩნდეს მიჯნურობა, არასადა იფერებდეს,
მისთვის ჭირი ღხინად უჩნდეს, მისთვის ცეცხლსა მოიღებდეს.

მას უშმაგო ვით მიენდოს, ვინ მოყვარე გაამჟღავნოს?
ამის მეგი რამცა ირგო: მას ავნოს და თვითცა ივნოს.
რათამცადა ასახელა, რა სიგყვითა მოაყივნოს?
რა ჰგავა, თუ მოყვარესა კაცმან გული არ აგკივნოს!

მიკვირს, კაცი რად იფერებს საყვარლისა სიყვარულსა:
შინცა უყვარს, რად აყივნებს მისთვის მკვდარსა, მისთვის წყლულსა?!
მუ არ უყვარს, რად არა სძულს? რად აყივნებს, რაცა სძულსა?!
აჲსა კაცსა ავი სიგყვა ურჩევნია სულსა, გულსა.

მუ მოყვარე მოყვრისათვის გირს, გირილსა ემართლების;
სიარული, მარგობა ჰშვენის, გაჭრად დაეთელების;
მგონებდეს, მისგან კიდე ნურაოდეს მოეცლების,
არ დააჩნდეს მიჯნურობა, სჯობს, თუ კაცსა ეახლებს.

ამბავი როსტევან არაბთა მეფისა

იყო არაბეთს როსტევან, მეფე ღმრთისაგან სვიანი,
მაღალი, უხვი, მდაბალი, ლაშქარ-მრავალი, ყმიანი.
მოსამართლე და მოწყალე, მორჭმული, განგებიანი,
სვით მეომარი უებრო, კვლა მოუბარი წყლიანი.

სხვა ძე არ ესვა მეფესა, მართ ოდენ მარტო ასული,
სოფლისა მნათი მნათობი, მზისაცა დასთა დასული;
მან მისთა მჭვრეტთა წაუღის გული, გონება და სული,
ბრძენი ხამს მისად მაქებრად და ენა ბევრად ასული.

მისი სახელი – მინათინ, არს ესე საცოდნარია!
რა გაიმარდა, გაივსო, მზე მისგან საწუნარია.
მეფემან იხმნა ვაზირნი, თვით მის ლალი და წყნარია,
ბევრდა დაისხნა, დაუწყო მათ ამო საუბნარია.

შბრძანა: «ბკითხავ საქმესა, ერთგან სასაუბნაროსა:
რა ვარდმან მისი ყვაველი გაახმოს, დაამჭნაროსა,
იგი წავა და სხვა მოვა გურფასა საბადნაროსა;
მზე ჩავგისვენდა, ბნელსა ვსჭვრეტთ ღამესა ჩვენ უმთვაროსა.

«მე გარდასრულვარ, სიბერე მჭირს, ჭირთა უფრო ძნელია,
ღღეს არა, ხვალე მოვკვდები, სოფელი ასრე მქმნელია;
რალა იგი სინათლე, რასაცა ახლავს ბნელია?!
ჩემი ძე დავსვით ხელმწიფედ, ვისგან მზე საწუნელია».

ვაზირთა ჰკადრეს: «მეფეო, რად ჰბრძანეთ მქვენი ბერობა?
მარდი თუ გახმეს, ეგრეცა გვმართებს მისივე ჯერობა:
მისივე ჰმეგობს ყოველსა სული გურფა ფერობა.
მთვარესა მცხრალსა ვარსკვლავმან ვითამცა ჰკადრა მგერობა?!

«მაგას ნუ ჰბრძანებთ, მეფეო, ჯეროთ ვარდი არ დაგჭნობია,
მქვენი თათბირი ავიცა სხვისა კარვისა მჯობია;
ხამს განაღამცა საქმნელად, რაცა მქვენ გულსა გლმობია:
სჯობს და მას მიეც მეფობა, ვისგან მზე შენაფლობია.

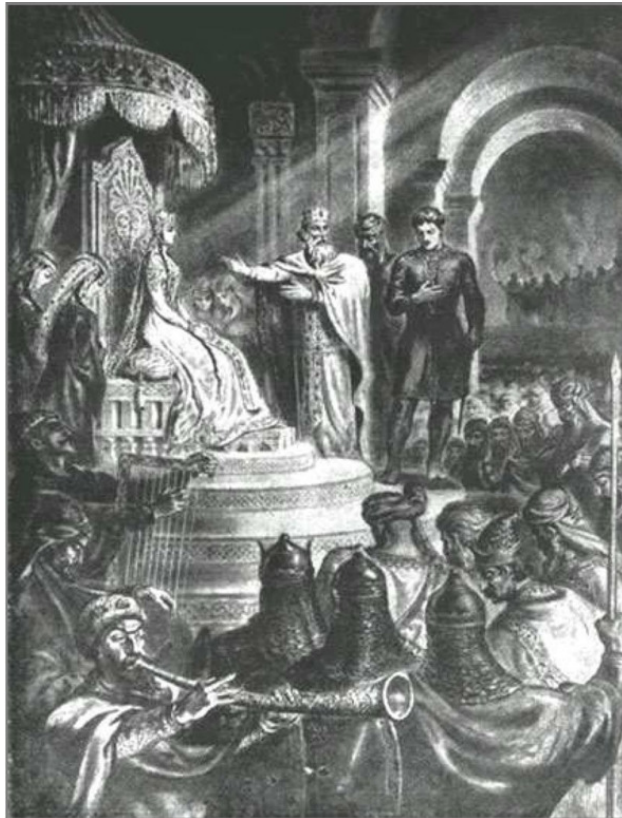
«მეცა ქალია, ხელმწიფედ მართ ღმრთისა დანაბადია;
არ გათნევთ, იცის მეფობა, უთქვენოდ გვითქვამს კვლა ღია;
მუქთა მისთაებრ საქმეცა მისი მზებრ განაცხადია.
ლეკვი ლომისა სწორია, ძუ იყოს, თუნდა ხვადია».

ავთანდილ იყო სპასპეგი, ძე ამირ-სპასალარისა,
საროსა მჯობი ნაზარდი, მსგავსი მზისა და მთვარისა,
ჯეროთ უწვერული, სადარო ბროლ-მინა საცნობარისა;
მას მინათინის შეენება ჰკლევდის წამწამთა ჯარისა.

ბულსა მისსა მიჯნურობა მისი ჰქონდა დამალულად;

რა მოჰმორდის, ვერ-მჭვრეტელმან ვარდი შექმნის ფერ-ნაკულად;
ნახის, ცეცხლი გაუახლდის, წყლული გახდის უფრო წყლულად.
საბრალოა, სიყვარული კაცსა შეიქმს გულ-მოკულად!

რა მეფედ დასმა მეფემან ბრძანა მისისა ქალისა,
პუთანდილს მიჰხვდა სიამე, ვსება სჭირს მას აქ აღისა;
ძიქვა: «ზედა-ზედა მომხვლების ნახვა მის ბროლ-ფიქალისა,
ნუთუ მით ვპოვო წამალი მე ჩემი, ფერ-გამქრქალისა!»

არაბეთს გასცა ბრძანება დიდმან არაბთა მფლობელმან:
«სინათინ ჩემი ხელმწიფედ დავსვი მე, მისმან მშობელმან;
მან განანათლნეს ყოველნი, ვით მზემან მანათობელმან.
მოდით და ნახეთ ყოველმან შემსხმელმან, შემამკობელმან!»

მოვიდეს სრულნი არაბნი, ჯარი განმრავლდა ხასისა:
პუთანდილ პირ-მზე, სპასპეგი ლაშქრისა ბევრ-ათასისა,
პაზირი სოგრაგ, მოახლე მეფისა დასთა დასისა;
მათ რომე დადგეს საჯდომი, თქვეს: «უთქმელია ფასისა!»

სინათინ მიჰყავს მამასა პირითა მით ნათელითა,
ღასვა და თავსა გვირგვინი დასდგა თავისა ხელითა,
მისცა სკიპტრა და შემოსა მეფეთა სამოსელითა.
ქალი მზებერ უჭვრეტს ყოველთა ცნობითა გე-მხედველითა.

უკუდგეს და თავყანის-სცეს მეფემან და მისთა სპათა,
ღალოცეს და მეფედ დასვეს, ქება უთხრეს სხვაგნით სხვათა,

ბუკსა ჰკრეს და წინწილანი დაატკობდეს მათთა ხმათა.
ქალი გირს და ცრემლსა აფრქვევს, ჰხრის ყორნისა ბოლო-ფრთათა.

მამისა ტახტსა საჯლომად თავი არ ეღირსებოდა,
ამად გირს, ბაღი ვარდისა ცრემლითა აივსებოდა;
მეფე სწერთის: «მამა ყოველი ძისაგან ითავსებოდა,
ამისად ქმნამდის დამწველი ცეცხლი არ დამევესებოდა»

სხვა ძე არ ესვა მეფესა, მართ ოდენ მარტო ასული,
სოფლისა მნათი მნათობი, მზისაცა დასთა დასული;
მან მისთა მჭვრეტთა წაულის გული, გონება და სული,
ბრძენი ხამს მისად მაქებრად და ენა ბევრად ასული.

მისი სახელი – მინათინ, არს ესე საცოდნარია!
რა გაიბარდა, გაივსო, მზე მისგან საწუნარია.
მეფემან იხმნა ვაზირნი, თვით მის ლაღი და წყნარია,
ბვერდსა დაისხნა, დაუწყო მათ ამო საუბნარია.

შბრძანა: «ბკითხავ საქმესა, ერთგან სასაუბნაროსა:
რა ვარდმან მისი ყვაველი გაახმოს, დაამჭნაროსა,
იგი წავა და სხვა მოვა გურფასა საბაღნაროსა;
მზე ჩაგვისვენდა, ბნელსა ვსჭვრეტ დამესა ჩვენ უმთვაროსა.

«მე გარდასრულვარ, სიბერე მჭირს, ჭირთა უფრო ძნელია,
ღღეს არა, ხვაღე მოვკვდები, სოფელი ასრე მქმნელია;
რალა იგი სინათლე, რასაცა ახლავს ბნელია?!
ჩემი ძე დავსვათ ხელმწიფედ, ვისგან მზე საწუნელია».

ვაზირთა ჰკადრეს: «მეფეო, რად ჰბრძანეთ მქვენი ბერობა?
პარღი თუ გახმეს, ეგრეცა გვმართებს მისივე ჯერობა:
მისივე ჰმეგობს ყოველსა სული გურფა ფერობა.
მთვარესა მცხრალსა ვარსკვლავმან ვითამცა ჰკადრა მგერობა?!

«მაგას ნუ ჰბრძანებთ, მეფეო, ჯერთ ვარღი არ დავგჭნობია,
მქვენი თათბირი ავიცა სხვისა კარგისა მჯობია;
ხამს განაღამცა საქმნელად, რაცა თქვენ გულსა გლმობია:
სჯობს და მას მიეც მეფობა, ვისგან მზე შენაფლობია.

«მეცა ქალია, ხელმწიფედ მართ ლმრთისა დანაბაღია;
არ გათნვეთ, იცის მეფობა, უთქვენოდ გვითქვამს კვლა ღია;
შუქთა მისთაებრ საქმეცა მისი მზებრ განაცხაღია.
ლეკვი ლომისა სწორია, ძუ იყოს, თუნდა ხვაღია».

პეთანღილ იყო სპასპეგი, ძე ამირ-სპასალარისა,
საროსა მჯობი ნაზარღი, მსგავსი მზისა და მთვარისა,
ჯერთ უწვერული, საღარო ბროლ-მინა საცნობარისა;
მას მინათინის შეენება ჰკლევღის წამწამთა ჯარისა.

ბულსა მისსა მიჯნურობა მისი ჰქონდა დამაღულად;

რა მოჰმორდის, ვერ-მჭვრეგელმან ვარდი შექმნის ფერ-ნაკულად;
ნახის, ცეცხლი გაუახლდის, წყლული გახდის უფრო წყლულად.
საბრალოა, სიყვარული კაცსა შეიქმს გულ-მოკულად!

რა მეფედ დასმა მეფემან ბრძანა მისისა ქალისა,
პუთანდილს მიჰხვდა სიამე, ვსება სჭირს მას აქ აღისა;
ძიქვა: «მელა-მელა მომხვლების ნახვა მის ბროლ-ფიქალისა,
ნუთუ მით ვპოვო წამალი მე ჩემი, ფერ-გამქრქალისა!»

არაბეთს გასცა ბრძანება დიდმან არაბთა მფლობელმან:
«მინათინ ჩემი ხელმწიფედ დავსვი მე, მისმან მშობელმან;
მან განანათლნეს ყოველნი, ვით მზემან მანათობელმან.
მოდით და ნახეთ ყოველმან შემსხმელმან, შემამკობელმან!»

მოვიდეს სრულნი არაბნი, ჯარი განმრავლდა ხასისა:
პუთანდილ პირ-მზე, სპასპეგი ლაშქრისა ბევრ-ათასისა,
პაზირი სოგრაგ, მოახლე მეფისა დასთა დასისა;
მათ რომე დადგეს საჯდომი, თქვეს: «შექმელია ფასისა!»

მინათინ მიჰყავს მამასა პირითა მით ნათელითა,
ღასვა და თავსა გვირგვინი დასდგა თავისა ხელითა,
მისცა სკიპგრა და შემოსა მეფეთა სამოსელითა.
ქალი მზებრ უჭვრეგს ყოველთა ცნობითა მე-მხედველითა.

შკუდგეს და თავყანის-სცეს მეფემან და მისთა სპათა,
ღალოცეს და მეფედ დასვეს, ქება უთხრეს სხვაგნით სხვათა,
ბუკსა ჰკრეს და წინწილანი დააგებობდეს მათთა ხმათა.
ქალი გირს და ცრემლსა აფრქვევს, ჰხრის ყორნისა ბოლო-ფრთათა.

მამისა გახგსა საჯდომად თავი არ ეღირსებოდა,
ამად გირს, ბაღი ვარდისა ცრემლითა აივსებოდა;
მეფე სწვრთის: «მამა ყოველი ძისაგან ითავსებოდა,
ამისად ქმნამდის დამწველი ცეცხლი არ დამევესებოდა».

შბრძანა: «ნუ სგირ, ასულო, ისმინე ჩემი თხრობილი:
ღდეს შენ ხარ მეფე არაბეთს, ჩემგან ხელმწიფედ ხმობილი,
აქათგან ესე სამეფო შენი არს მართ მონდობილი.
ხარმცა ბრძნად მქმნელი საქმისა, იყავ წყნარი და ცნობილი!

«მარღთა და ნეხვთა ვინათგან მზე სწორად მოეფინების,
ღიდთა და წვრილთა წყალობა შენმცა ნუ მოგეწყინების!
შხვი ახსნილსა დააბამს, იგი თვით ების, ვინ ების.
შხვად გასცემდი, მღვათაცა შესდის და გაედინების.

«მეფეთა შიგან სიუხვე, ვით ედემს აღვა, რგულია;
შხვსა ჰმორჩილობს ყოველი, იგიცა, ვინ ორგულია;
სმა-ჭამა – დიდად შესარგი, დება რა სავარგულია?!
რასაცა გასცემ, შენია; რას არა, დაკარგულია!»

ამა მამისა სწავლასა ქალი ბრძნად მოისმინებდა,
ჟურსა უპყრობდა, ისმენდა, წვრთასა არ მოიწყინებდა;
მეფე სმასა და მღერასა იქმს, მეგად მოილხინებდა;
სინათინ მშესა სწუნობდა, მაგრა მზე თინათინებდა.

მოიხმო მისი გამზრდელი, ერთგული, ნაერთგულევი,
შბრძანა: «ჩემი საჭურჭლე, შენგან დანაბეჭლულევი,
მომართვი ჩემი ყველაი, ჩემი ნაუფლისწულევი».
მოართვეს. ბასცა უზომო, უანგარიშო, ულევით.

მას დღე გასცემს ყველაკასა სივაჟისა მოგებულსა,
რომე სრულად ამოაგებს მცირესა და დიდებულსა.
მერმე ბრძანა: «მიქმ საქმესა, მამისაგან სწავლებულსა,
ჩემსა ნუვინ ნუ დაჰმალავს საჭურჭლესა დადებულსა».

შბრძანა: «წადით, გახსენით, რაცა სად საჭურჭლენია!
ამილახორო, მოასხი რემა, ჯოგი და ცხენია!»
მოილეს, გასცა უზომო, სიუხვე არ მოსწყენია.
წარსა ჰხვეგდიან ლაშქარნი, მართ ვითა მეკობრენია.

ალაფობდეს საჭურჭლესა მისსა, ვითა ნათურქალსა,
მას გაიჭსა არაბულსა, ქვე-ნაბამსა, ნასუქალსა;
რომე ჰგვანდა სიუხვითა ბუქსა, გეცით ნაბუქალსა,
არ დაარჩენს ცალიერსა არ ყმასა და არცა ქალსა.

ღღე ერთ გარდახდა; პურობა, სმა-ჭამა იყო, ხილობა,
ნადიმად მსხდომთა ლაშქართა მუნ დიდი შემოყრილობა;
მეფემან თავი დაჰკიდა და ჰქონდა დაღრეჯილობა.
«ნეტარ, რა უმძიმს, რა სჭირსო?», შექმნეს ამისი ცილობა.

სივსა მის პირ-მზე ავთანდილ, მჭვრეტაგან მოსანდომია,
სპათა სპასაუგი, ჩაუქი, ვითა ვეფხი და ლომია;
პაზირი ბერი სოგრაგი თვით მასთანავე მჯდომია.
სიქვეს, თუ: «რა უმძიმს მეფესა, ანუ რად ფერი ჰკრთომია?»

სიქვეს, თუ: «მეფე ცუდსა რასმე გონებასა ჩავარდნილა,
სივარა აქა სამძიმარი მათი ყოლა არა ქმნილა».
ავთანდილ თქვა: «სოგრაგ, ვჰკითხოთ, გვითხრას, რადმცა შეგვეცილა?
მჰკადროთ რამე სალალობო, რასათვისმცა გაგვაწბილა?»

აღგეს სოგრაგ და ავთანდილ განითა მით კენართა,
სივითო აივსეს ჭიქები, მივლენ ქცევითა წყნართა,
წინა მიუსხდეს მუხლ-მოყრით, პირითა მოცინართა.
პაზირი ლალობს ენითა, წყლიანად მოუბნართა:

«ლაგიღრეჯია, მეფეო, აღარ გიცინის პირით.
მართალ ხარ: წახდა საჭურჭლე თქვენი მძიმე და ძვირიო,
ჟველასა გასცემს ასული სიქვენი საბოძვარ-ხშირიო;
ჟოლამცა მეფედ ნუ დასვი! სივსა რად უგდე ჭირით?»

რა მეფემან მოისმინა, გაცინებით შემოჰხედნა,
ბაუკვირდა: ვით მკადრაო, ან სიგყვანი ვით გაბედნა?!
«პარგა ჰქმენო, – დაუმაღლა, წყალობანი უიმედნა, —
ჩემი ზრახვა სიძუნწისა, გყუის, ვინცა დაიყებენა!

«მე არ მიმძიმს, ვაზირო, ესეა, რომე მწყენია:
სიბერე მახლავს, დავლიენ სიყმაწვილისა დღენია,
პაცი არ არის, სითგანცა საბრძანებელი ჩვენია,
რომე მას ჩემგან ესწავლენს სამამაცონი ზნენია.

«ერთი მიმის ასული, ნაზარდი სათუთობითა;
ღმერთმან არ მომცა ყმა-შვილი, – ვარ საწუთროსა თმობითა, —
ანუ მცა მგვანდა მშვილდოსნად, ანუ კვლა ბურთაობითა;
სოგასა შემწვეს ავთანდილ ჩემგანვე ნაზარდობითა».

ჟმა მეფისა ბრძანებასა ლალი წყნარად მოისმენდა,
მავ-მოდრეკით გაიღიმნა, გაცინება დაუშვენდა,
მეთრთა კბილთათ გამომაკრთალსა შექსა ველთა მოაფენდა.
მეფე ჰკითხავს: «რას იცინი, ანუ ჩემგან რას შეგრცხვენდა?»

კვლა უბრძანა: «მავსა ჩემსა, რას იცინი, რად დამგმეო?»
ჟმამან ჰკადრა: «მოგახსენებ და ფარმანი მიბოძეო,
რაცა გკადრო, არ გეწყინოს, არ გაჰრისხდე, არ გასწყრეო,
არ გამხადო კადნიერად, არ ამიკლო ამათმეო».

უბრძანა: «რადმცა ვიწყინე თქმა შენგან საწყინარისა!»
შიცა მზე მინათინისა, მის მზისა მოწუნარისა.
ავთანდილ იგყვის: «ღაეწყო კადრება საუბნარისა:
ნუ მოჰკვეს მშვილდოსნობასა, თქმა სჯობს სიგყვისა წყნარისა.

«მიწაცა თქვენი ავთანდილ თქვენს წინა მშვილდოსანია;
ნადლევი დავღვათ, მოვასხნეთ მოწმად თქვენნივე ყმანია;
მოასპარეზებდ ვინ მგავსო? – ცუნდილა უკუთქმანია.
ბარდამწყველელი მისიცა ბურთი და მოედანია!»

– «მე არ შეგარჩენ შენ ჩემსა მაგისა დაცილებასა.
ბრძანე, ვისროლოთ, ნუ იქმო შედრეკილობა-კლებასა,
პარგთა ყმათასა ვიქმოდეთ მოწმად ჩვენთანა ხლებასა,
მერმე გამოჩნდეს მოედანს, ვისძი უთხრობდენ ქებასა!»

ავთანდილცა დაჰმორჩილდა, საუბარი გარდაწყვიდეს,
მცინოდეს, ყმაწვილობდეს, საყვარლად და კარგად მმიდეს,
ნადლევიცა გააჩინეს, ამა პირსა დაასკენიდეს:
«მინცა იყოს უარესი, თავ-შიშველი სამ დღე ვლიდეს!»

კვლა ბრძანა: «მონა თორმეგი შევსხათ ჩვენთანა მარებლად,
მორმეგი ჩვენად ისრისა მომრთმეველად, მოსახმარებლად, —
ერთი შენი შერმადინ არს მათად დასადარებლად, —

ნასროლ-ნაკრავსა სთვალვიდენ უცყუვრად, მიუმცდარებლად».

მონადირეთა უბრძანა: «მინდორნი მოიარენით,
ღასცევეთ ჯოგი ნადირთა, თავნი ამისთვის არენით».
ღაშქარნი სამზოდ აწვიენეს: «მოდით და მოიჯარენით».
ბაყარეს სმა და ნადიმი. მუნ ამოდ გავიხარენით.

როსტევან მეფისაგან და პეტანდილისაგან ნადირობა

ღილასა აღრე მოვიდა იგი ნაბარდი სოსანი,
ძოწუულითა მოსილი, პირად ბროლ-ბადახშოსანი,
პირ-ოქრო რიდე ეხვია, ჰშვენოდა ქარქაშოსანი,
მეფესა გასლვად აწვევდა, მოდგა თეთრ-გაიჭოსანი.

შეეკაზმა მეფე, შეჯდა, ნადირობას გამოვიდეს;
მგრგვლივ მინდორსა მოსდგომოდეს, ალყას გარე შემოჰკრვიდეს;
ზეიმი და ზარი იყო, სპანი ველთა დაჰფარვიდეს,
ნადლევისა მათისათვის ისროდეს ერთგან სრვიდეს.

შბრძანა: «მონა თორმეტი მოდით, ჩვენთანა ვლიდითა,
მშვილდსა ფიცხელსა მოგვცემდით, ისარსა მოგვართმიდითა,
ნაკრავსა შეადარებდით, ნასროლსა დასთვალვიდითა!»
ღაიწყო მოსლვა ნადირმან ყოვლთა მინდორთა კილთა.

მოვიდა ჯოგი ნადირთა ანგარიშ-მიუწითომელი:
ირემი, თხა და კანჯარი, ქურციკი მალლა მხლგომელი.
მას პაგრონ-ყმანი გაუხდეს, ჭვრეგადმცა სჯობდა რომელი!
აჰა მშვილდი და ისარი და მკლავი დაუშრომელი!

სხენთა მათთა ნაგერფალნი მზესა შუქთა წაუხმიდეს.
მიჰხოცდეს და მიისროდეს, მინდორს სისხლთა მიასხმიდეს,
რა ისარი დაელივის, მონანი-ყე მოართმიდეს.
მხეცნი, მათგან დაკოდილნი, წაღმა ბიჯსა ვერ წასდგმიდეს.

იგი ველი გაირბინეს, ჯოგი წინა შემოისხეს,
ღახოცეს და ამოწყვიდეს, ცათა ღმერთი შეარისხეს,
პელნი წითლად შეეღებნეს, ნადირთაგან სისხლი ისხეს.
პეტანდილის შემხედველთა: «ჰგავსო ალვას, ეღემის ხეს».

იგი მინდორი დალიეს, მართ მათგან განარბენია,
მინდორსა იქით წყალი დის და წყლისა პირსა კლდენია.
ნადირნი გყესა შეესწონეს, სადა ვერა რბის ცხენია.
იგი მაშვრალნი ორნივე მოსწყდეს, რაზომცა მხნენია.

პრთმანერთსა, თუ: «მე გჯობო», სიცილით ეუბნებოდეს,
ამხანაგობდეს, ლაღობდეს, იქით და აქათ დგებოდეს.
მერმე მოვიდეს მონანი, რომელნი უკან ჰყვებოდეს,
შბრძანა: «მიქვითო მართალი, ჩვენ თქვენგან არ გვეთნებოდეს».

მონათა ჰკადრეს: «მართალსა გკადრებთ და ნუ გემცთარებით;
მეფეო, ყოლა ვერ ვიგყვით შენსა მაგისა დარებით,
აწვეცა დაგვხოც, ვერა ჰგავ, – ვერად ვერ მოგეხმარებით, —
პისგან ნაკრავნი გვინახვან მხეცნი ვერ წაღმა წარებით.

«წრთავე ერთგან მოკლული ყველაი ასჯერ ოცია,

მაგრა პეთანდილს ოცითა უფროსი დაუხოცია:
არ დასცთომია ერთიცა, რაც ოდენ შეუცყორცია,
ძქვენი მრავალი მიწითა დასვრილი დაგვიხოცია».

მეფესა ესე ამბავი უჩნს, ვითა მღერა ნარდისა,
შხარის ეგრე სიკეთე მისისა განაზარდისა,
აქვს მიჯნურობა ამისი, ვითა ბულბულსა ვარდისა,
სიცილით ლაღობს, მიეცა გულით ამოსლვა დარდისა.

იგი ორნივე საგრილად გარდახდეს ძირსა ხეთასა.
ლაშქართა შექმნეს მოღენა, მოდგეს უფროსნი ბზეთასა.
ახლოს უთქს მონა თორმეტი, უმხნესი სხვათა მხნეთასა.
მამაშობდეს და უჭვრეტდეს წყალსა და პირსა ცყეთასა.

ნახვა არაბთა მეფისაგან მის ყმისა მეფისგყაოსნისა

ნახეს უცხო მოყმე ვინმე, ჯდა მგირალი წყლისა პირსა,
შავი ცხენი სადავითა ჰყვა ლომსა და ვითა გმირსა,
ხშირად ესხა მარგალიტი ლაგამ-აბჯარ-უნაგირსა.
სრემლსა ვარდი დაეთრთვილა, გულსა მღულრად ანაგირსა.

მას განსა კაბა ემოსა, გარე-თმა ვეფხის გყავისა,
მეფისა გყავისა ქუდივე იყო სარქმელი თავისა,
ხელთა ნაჭედი მათრახი ჰქონდა უსხოსი მკლავისა;
ნახეს და ნახვა მოუნდა უცხოსა სანახავისა.

წავიდა მონა საუბრად მის ყმისა გულ-მღულარისად,
მავ-ჩამოგლებით მგირლისა, არ ჰვრეგით მოლიბლარისად, —
მუნვე წვიმს წვიმა ბროლისა, ჰგია გიშრისა ღარი სად, —
ახლოს მივიდა, მოსცალდა სიგყვისა თქმად აღარისად.

პერა ჰკადრა საუბარი, მონა მეგად შეუზარდა,
ღიღინ უჭვრეგს გაკვირვებით, თუცა გული უმაგარდა;
მოახსენა: «ბიბრძანებსო», ახლოს მიდგა, დაუწყნარდა.
იგი გირს და არა ესმის მისგან, გაუუძეცარდა.

მის მონისა არა ესმა სიგყვა, არცა ნაუბარი,
მათ ლაშქართა მახილისა იყო ერთობ უგრძობარი,
უსხოდ რადმე ამოსკვნოდა გული ცეცხლთა ნადებარი,
სრემლსა სისხლი ერეოდა, გასდის, ვითა ნაგუბარი.

სხვაგან ქრის მისი გონება, მისმან თავისა წონამან!
უსე მეფისა ბრძანება ერთხელ კვლა ჰკადრა მონამან.
არცა დააგლო გირილი, არცა რა გაიგონა მან,
არცა გახლიჩა ბაგეთათ თავი ვარდისა კონამან.

რა ჰასუხი არა გასცა, მონა გარე შემობრუნდა,
როსტანს ჰკადრა: «შემიგყვია, იმას თქვენი არა უნდა;
მეალნი მზეებრ გამირეგდეს, გული მეგად შემიდრწუნდა,
პერ ვასმინე საუბარი, მით დავეყოვნე ხანი მუნ, და».

მეფე გაკვირდა, გა-ცა-წყრა, გული უც მისთვის მწყრომარე;
ბაგმავნა მონა თორმეტი მისი წინაშე მდგომარე,
შბრძანა: «ხელთა აიღეთ აბჯარი თქვენ საომარე,
მიდით და აქა მომგვარეთ, ვინ არის იქი მჯდომარე».

მონანი მიდგეს, მივიდეს, გახდა აბჯრისა ჩხარია;
მაშინდა შეკრთა იგი ყმა, გირს, მეგად გულ-მღულარია,
მეალნი მოარნა ყოველგან, ნახა ლაშქართა ჯარია,
ერთხელ ესე თქვა: «მა მეო!», სხვად არას მოუბარია.

მეალთა ხელი უკუივლო, ცხელნი ცრემლნი მოიწურნა,

ხრმალ-კაპარჭი მოიმაგრა, მკლავნი გაიმამაცურნა,
სხენსა შეჯდა, – მონათამცა საუბარნი რად იყურნა! —
სხვასა მხარსა გაემართა, მათი ჭირი არ განკურნა.

მონათა ხელი გამართეს მის ყმისა შესაპყრობელად.
მან, გლახ, იგინი დახადნა მგერთაცა საწყალობელად:
ჰკრა ერთმანერთსა, დახოცნა თავსა ხელ-აღუპყრობელად,
ზოგსა გადაჰკრის მათრახი მკერდამდის გასაპობელად.

მეფე გაწყრა, გაგულისდა, ლაშქარნიცა შეუმახნა;
მან მღვეართა მიწვენამდის არ უჭერიგნა, არცა ნახნა,
რამომნიცა მიეწივნეს, ყოვლნი მკვდართა დაასახნა,
პაცი კაცსა შემოსგყორცა, როსგან ამაღ ივაგლახნა.

შესხდეს მეფე და ავთანდილ მის ყმისა მისაწვევლად.
იგი ლალი და უკადრი მივა განისა მრხეველად,
ტაიჭი მიუქს მერანსა, მიეფინების მზე ველად,
შეიგნა მისლვა მეფისა მისად უკანა მღვევლად.

რა ცნა, მეფე მოვიდაო, ჰკრა მათრახი მისსა ცხენსა.
მასვე წამსა დაიკარგა, – არ უნახავს თვალსა ჩვენსა, —
ჰგვანდა ქვესკნელს ჩაძრომილსა ანუ გეცად ანაფრენსა;
მძებდეს და ვერ ჰპოვებდეს კვალსა მისგან წანარბენსა.

პვალი ძებნეს და უკვირდა ვერ-პოვნა ნაკვალევისა,
აგრე კვალ-წმიდად წარხლომა კაცისა, ვითა ღვევისა;
ლაშქარნი მკვდართა სგიროდეს, სწრაფა აქვს წყლულთა ხვევისა.
მეფემან ბრძანა: «მნახეო მიზეზი ლხინთა ღვევისა».

ბრძანა: «ღმერთსა მოეწყინა აქანამდის ჩემი შვება,
ამად მიყო სიამისა სიმწართა დანავლლება,
სიკვილიამდის დამაწყლულა, ვერვის ძალ-უც განკურნება.
მასვე მადლი! ესე იყო წადილი და მისი ნება».

მსე თქვა და შემობრუნდა, დაღრეჯილი წამოვიდა,
პრცალა ჰკრა ასპარემსა, ვამი ვამსა მოურთვიდა;
ჰველაკაი მოიშალა, სადაცა ვინ მხეცთა სრვიდა;
ზოგთა თქვეს, თუ: «მართალია», ზოგი: «ღმერთო!», უზრახვიდა.

მეფე საწოლს შემოვიდა სევდიანი, დაღრეჯილი;
მისგან კიდე არვინ შეჰყვა, პუთანდილ უჩნს ვითა შვილი.
ჰველაკაი გაიყარა, ჯალაბი ჩანს არ-დაჯრილი.
ბაბელითდა სიხარული, ჩაღანა და ჩანგი ტკბილი.

მინათინს ესმა მამისა ეგეთი დაღრეჯილობა,
აღგა და კარსა მივიდა, – ჰქონდა მზისაცა ცილობა, —
მოლარე იხმო, უბრძანა: «ძილია, თუ ღვიძილობა?»
მან მოახსენა: «ღაღრეჯით მის, სჭირსო ფერ-შეცვლილობა.

«პრთილა ახლავს პუთანდილ, წინაშე უბის სკამითა;
შცხო ყმა ვინმე უნახავს, ასრე დაღრეჯით ამით ა».
მინათინ ბრძანა: «აწ წავალ, შესლვა არ ჩემგან ჟამით ა,
მიკითხოს, ჰკადრე: იყო-თქო აქა ერთისა წამითა».

ხანი გამოხდა, იკითხა: «ნეგარ, რასა იქმს ქალიო,
ჩემი ლხინი და ჯავარი, ჩემი სოფლისა წყალიო?»
მოლარე ჰკადრებს: «მოვიდა აწელა ფერ-ნამკრთალიო,
ღაღრეჯით გცნა და მიბრუნდა წინაშე მომავალიო».

უბრძანა, თუ: «წადი, უხმე! შმისობა ვით გავძლეო?»

მოახსენე: «რად დაჰბრუნდი შენ, მამისა სიცოცხლეო?
მოდი, ჭმუნვა გამიქარვე, გულსა წყლულსა მეწამლეო,
ბითხრა ჩემი სამიზგზო, მე თუ ლხინთა რად დაველეო»».

მინათინ აღგა, მივიდა, მიჰყვა მამისა ნებასა,
შეგავს პირისა სინათლე მთვარისა მოვანებასა.
მამამან გვერდსა დაისვა, აკოცა ნება-ნებასა,
შბრძანა: «მახლავ რად არა, რად მელი მოყვანებასა?»»

ქალმან ჰკადრა: «ხელმწიფეო, დაღრეჯილსა ვინცა გცნობდეს,
პინცა გნახა კაღნიერად, რაზომ გინდა ამაყობდეს!
მიქვენნი აგრე დაღრეჯანი მნათობთაცა დაამხობდეს!
პაცმან საქმე მოიგვაროს, ვეჭვ, ჭმუნვასა ესე სჯობდეს».

შბრძანა: «შვილო, რაზომცა მჭირს საქმე სავაგლახია,
შენი ჭვრეგა და სიახლე ლხინადვე დამისახია,
მომაქარვები სევდისა, მართ ვითა მუფარახია.
ვეჭვ, რა სცნა, შენცა მამართლო, ჩემი სულთქმა და ახია.

«შცხოსა და საკვირველსა ყმასა რასმე გარდვეკიდე,
მისმან შექმან განანათლა სამყარო და ხმელთა კიდე.
რა უმძიმდა, არ ვიცოდი, ან გიროდა ვისთვის კიდე;
ჩემად ნახვად არ მოვიდა, გავეგულისდი, წავეკიდე.

«მე რა მნახა, ცხენსა შეჯდა, თვალთა ცრემლნი მოიხოცნა.
შესაპყრობლად შევეუბახენ, სპანი სრულად დამიხოცნა,
პითა ეშმა დამეკარგა, არ კაცურად გარდამკოცნა,
ჯერთცა ესე არა ვიცი, ცხადი იყო, თუ მეოცნა.

«აწ ესე მიკვირს, რა იყო, ანუ რა ვნახე და რული!
მან დამიხოცა ლაშქარი, სისხლი აღინა დვარული.
პაცად ხორცისად ვით ითქმის ისრე თვალთაგან ფარული?!
შცილოდ ლმერთსა მოესძულდი აქამდის მე მხიარული.

«ტკბილნი მისნი წყალობანი ბოლოდ ასრე გამემწარნეს,
ღამავიწყდა, რაცა დღენი მხიარულსა წამეარნეს.
ჟოვლმან პირმან ვაგლახ მიყოს, ველარავინ მინეგარნეს,
სადამდისცა დღენი მესხნენ, ველარამან გამახარნეს!»

ქალმან ჰკადრა: «მოგახსენებ მე სიგყვასა დანაყბედსა:
ჰე მეფეო! რად ემდურვი ანუ ლმერთსა, ანუ ბედსა?
რად დასწამებ სიმწარესა ყოველთათვის ტკბილად მხედსა?
ბოროტიცა რად შეექმნა კეთილისა შემოქმედსა?

«მე ამას ვარჩევ: მეფე ხარ, მეფეთა ზედა მფლობელი,
შორს არის თქვენი სამღვარი, ბრძანება-მიუთხრობელი.
ბაგზავნე კაცი ყოველგან მისთა ამბავთა მცნობელი,
აღრე სცნობ, არის იგი ყმა შობილი, თუ უშობელი».

მოასხნეს კაცნი, გაგზავნეს ოთხთავე ცისა კიდეთა,
შბრძანეს: «წალით, პაგიჟთა თავიმცა რად დაჰრიდეთა?
მონახეთ, ძებნეთ იგი ყმა, სხვად ნურად მოიცილიდეთა,
მისწერეთ წიგნი, სადაცა ვერ მისწვდეთ, ვერ მიხვიდეთა».

პაცნი წავიდეს, იარეს მათ ერთი წელიწადია,
მონახეს, ძებნეს იგი ყმა, იკითხეს კვლა და კვლა ღია,
პერ ნახეს მისი მნახავი ღმრთისაგან დანაბადია,
სულად მაშვრალნი მოვიდეს, მათსავე გულსა ზადია.

მონათა ჰკადრეს: «მეფეო, ჩვენ ხმელნი მოვიარენით,
მაგრამ ვერ ვპოვეთ იგი ყმა, მით ვერა გავიხარენით,
მისსა მნახავსა სულ-დგმულსა კაცსა ვერ შევეყარენით,
ჩვენ ვერა გარგეთ, საქმენი სხვანი რამ მოიგვარენით».

მეფე ბრძანებს: «მართალ იყო ასული და ჩემი ძეო,
მნახე რამე ეშმაკისა სიცრუვე და სიბილწეო,
ჩემად მგერად წამოსრული, გარდმოჭრილი მცეცით გეო.
ბამიშვია შეჭირვება, არა მგამა ყოლა მეო».

ისე თქვა და სიხარულით თამაშობა აღიადა.
მგოსანი და მოშაითი უხმეს, პოვეს რაცა სადა.
ღია გასცა საბოძვარი, ყველა დარბაზს შემოხადა.
მისი მსგავსი სიუხვითა ღმერთმან სხვამცა რა დაჰბადა!

«პირველ, ყმა ვარ, წასლვა მინდა პაგრონისა სამსახურად, —
ხამს მეფეთა ერთგულობა, ყოფა გვმართებს ყმასა ყმურად, —
მერმე, ცეცხლი დაუვსია, აღარა მწვავს გულსა მურად.
ხამს, თუ კაცი არ შეუდრკეს ჭირს, მიუხდეს მამაცურად.

«მართ უმოყვრესნი მე და შენ ყოველთა პაგრონ-ყმათასა,
ამისთვის გნუკევ სმენასა შენ ამა ჩემთა ხმათასა:
ჩემ წილ დაგაგდებ პაგრონად, თავადად ჩემთა სპათასა,
ამა საქმესა ვერა ვიქმ მე განდობასა სხვათასა.

«ღაშქართა და დიდებულთა აღაშქრებდი, ჰპაგრონობდი;
ღარბაზს კაცსა გაჰგზავნიდი და ამბავსა მათსა სცნობდი,
წიგნსა სწერდი ჩემ მაგიერ, უფასოსა ძღვენსა სძღვნობდი,
აქა სადმე არ-ყოფასა ჩემსა მათმცა რად აგრძნობდი!

«ღაშქრობა და ნადირობა შენი ჩემსა დაასახე,
აქათ სამ წელ მომიცადე, ხვაშიადი შემინახე,
მე ნუთუმცა შემოვბრუნდი, ალვა ჩემი არ დაჭნა ხე,
არ მოვბრუნდე, მომიგლოვე, მიგირე და მივაგლახე.

«მაშინდა ჰკადრე მეფესა არ საქმე სასურვალთა,
ბცნობე ჩემი სიკვდილი, — იყავ მართ ვითა მთრვალთა, —
მიჰხვდა-თქო საქმე, რომელი ყოველთათვის გარდუვალთა.
ბლახაკთა მიეც საჭურჭლე, ოქრო, ვერცხლი და რვალთა.

«მაშინ უფრო მომეხმარე, ამისგანცა უფრო მხნელ-რე,
ნუთუ აღრე დამივიწყო? მახსენებლე მედა-მედ-რე!
მეგად კარგად დამიურვე, სული ჩემი შეივედრე,
ზრდანი ჩემნი მოიგონენ, გული შენი მოიმედდრე».

რა მონამან მოისმინა, გაუკვირდა, შეეზარა,
სეველთათ ვითა მარგალიტი ცრემლი ცხელი გარდმოყარა,
მოახსენა: «შშენომან გულმან რამცა გაიხარა!
მიცი, რომე არ დასდგები, მაგას გიშლი ამაღ არა.

«ჩემად ნაცვლად დაგაგდებო», – ესე სიგყვა ვით მიბრძანე?
რაგვარა ვქმნა პაგრონობა? რამც გიფერე, რამც გიგვანე?
შენ მარგოსა გიგონებლე, მეცა მიწა ვიაკვანე!
სჯობს ორნივე გავიპარნეთ, წამოგყვები, წამიგანე!»

ჟამამან უთხრა: «მომისმინე, მართლად გითხრობ, არა ჭრელად:
რა მიჯნური ველთა რბოდეს, მარგო უნდა გასაჭრელად.
მარგალიტი არვის მიჰხედეს უსასყიდლოდ, უვაჭრელად,
პაცი ცრუ და მოღალაგე ხამს ლახვრითა დასაჭრელად.

«მისმცა ვუთხარ ხვაშიადი? შენგან კიდე არვინ ვარგა,
შშენოსა პაგრონობა ვის მივანდო, ვინ იქმს კარგა?
სანაპირო გაამაგრე, მგერმან ახლოს ვერ იბარგა,
პვლა ნუთუმცა შემოვიქეც, ლმერთმან სრულად არ დამკარგა.

«შათერაკი სწორად მოჰკლავს, ერთი იყოს, თუნდა ასი;
მარგობა ვერას მიზამს, მცავეს თუ ცისა ძალთა დასი;
აქათ სამ წელ არ მოვიდე, მაშინ გმართებს გლოვა, ფლასი;
წიგნსა მოგცემ, გმორჩილობდენ, ვინცა იყოს ჩემი ხასი».

მინათინისაგან პეტანდილის გაგზავნა მის ყმის საძებრად

პეტანდილ ჯდა მარგო საწოლს, ეცვა ოდენ მართ პერანგი,
იმღერდა და იხარებდა, წინა ეღვა ერთი ჩანგი.
შემოვიდა მას წინაშე მინათინის მონა მანგი,
მოახსენა: «ბიბრძანებსო განი ალვა, პირი მანგი».

პეტანდილს მიჰხვდა მოსმენა საქმისა სანაგრელისა,
აღვა და კაბა ჩაიცვა, მჯობი ყოვლისა ჭრელისა;
შხარის შეყრა ვარდისა, არ ერთგან შეუყრელისა.
ამოა ჭვრეგა გურფისა, სიახლე საყვარელისა!

პეტანდილ ლალი, უკადრი მივა, არვისგან ჰრცხვენოდა,
მას ნახავს, ვისთა ვამთაგან ცრემლი მრავალჯერ სდენოდა;
იგი უებრო ქუშად ჯდა, ელვისა მსგავსად შვენოდა,
მთვარესა მისთა შექთაგან უკუნი გარდაჰფენოდა.

ბადრცივლსა განსა ემოსნეს ყარყუმნი უსაპირონი,
მეურნეს მოშლით რიდენი, ფასისა თქმად საჭირონი,
ჰშვენოლეს შავნი წამწამნი, გულისა გასაგმირონი,
მას თეთრსა ყელსა ეხვიენეს გრძლად თმანი არ-უხშირონი.

ღალრეჯით იყო მჯდომარე ძოწეულითა რილითა;
პეტანდილს უთხრა დაჯდომა წყნარად, ცნობითა მშვიდითა.
მონამან სელნი დაუღვნა, დაჯდა კრძალვით და რილითა.
პირის-პირ პირსა უჭვრეგდა, საესე ლხინითა დილითა.

ქალმა უბრძანა: «მარი მღევს მე ამისისა თხრობისა;
მწადდა არა-თქმა, რომლისა ღონე არა მაქვს თმობისა,
მაგრა იცია მიზეზი შენისა აქა ხმობისა,
რად ვბი ქუშად და დაღრეჯით ასრე მიხდილი ცნობისა?»

ჟამამან ჰკადრა: «სამაროსა ჩემგან თქმაღა ვით იქმნების?
მგესა მთვარე შეეყაროს, დაილევის, და-ცა-ჭნების;
ამრად არად აღარა მცალს, თავი ჩემი მეგონების,
მქვენვე ბრძანეთ, რაცა გიმძიმს, ანუ რაცა გეკურნების».

ქალმან უთხრა საუბარი კეკლუც-სიგყვად, არ ღუხჭირად;
იგყვის: «მუცა აქანამდის ჩემგან შორს ხარ დანამჭირად,
ბიკვირს, მოგხვდა წამის ყოფით საქმე შენგან საეჭვი რად,
მაგრა გითხრა პირველ ხვალმე, სენი მე მჭირს რაცა ჭირად.

«ბახსოვს, ოდეს შენ და როსგანს მინდორს მხეცი დაგეხოცა,
ჟმა გენახა უცხო ვინმე, რომე ცრემლი მოეხოცა?
მას უკანით გონებამან მისმან ასრე დამამხოცა,
შენ გენუკვი მონახვასა, კილით კიდე მოჰლახო ცა.

«ბქანამდის ნაუბარსა თუცა ვერას ვერ გეცყვია,
მაგრა შორით სიყვარული შენგან ჩემი შემიცყვია,
მიცი, რომე გაუწყველდალ თვალთათ ცრემლი გისეცყვია,
შეუპყრიხარ სიყვარულსა, გული შენი დაუცყვია.

«ასრე გითხრა, სამსახური ჩემი გმართებს ამაღ ორად:
პირველ, ყმა ხარ, ხორციელი არვინა გეყავს შენად სწორად,
მერმე, ჩემი მიჯნური ხარ, დასტურია, არ ნაჭორად;
წალი, იგი მოყმე ძებნე, ახლოს იყოს, თუნდა შორად.

«შენგან ჩემი სიყვარული ამით უფრო გაამყარე,
რომე დამხსნა შეჭირვება, ეშმა ბილწი ასაპყარე.
ბულსა გარე საიმედო ია მორგე, ვარდი ყარე,
მერმე მოდი, ლომო, მზესა შეგეყრები, შემეყარე.

«სამსა ძებნე წელიწადსა იგი შენი საძებარი;
ჰპოვო, მოდი გამარჯვებით, მხიარულად მოუბარი;
შერა ჰპოვებ, დავიჯერებ, იყო თურე უჩინარი;
პოკობი და დაუფრჭენელი ვარდი დაგხვდე დაუმჭნარი.

«შიცით გითხრობ: შენგან კიდე თუ შევირთო რაცა ქმარი,
მზეცა მომხვდეს ხორციელი, ჩემთვის კაცად შენაქმარი,
სრულად მოვსწყდე სამოთხესა, ქვესკნელს ვიყო დასანთქმარი,
შენი მკლვიდეს სიყვარული, გულსა დანა ასაქმარი».

მოახსენა ყმამან: «მზეო, ვინ გიშერი აწამწამე,
სხვა პასუხი რამცა გკადრე, ანუ რამცა შევიწამე?
მე სიკვდილსა მოველოდი, შენ სიცოცხლე გამიწამე,
პითა მონა, სამსახურად გაღანამცა წავე, წა, მე!»

კვლაცა ჰკადრა: «ბჰა, მგეო, რათგან ლმერთმან მგედ დაგბადა,
მით გმორჩილობს, ზეციერი მნათობია რაცა სადა;
მე რომ თქვენგან მოვისმინე წყალობანი, მეღიადა.
პარდი ჩემი არ დაჭნების, შუქი შენი იეფად ა».

კვლა შეჭვიცეს ერთმანერთსა, დააპირეს ესე პირი,
ბასალდეს და გაამრავლეს საუბარი სიგყვა-ხშირი,
ბაადვილდა, აქანამდის გარდებდა რაცა ჭირი,
სეთრთა კბილთათ გამოჰკრთების თეთრი ელვა ვითა ჭვირი.

ერთგან დასხდეს, ილალობეს, საუბარი ასად აგეს,
ბროლ-ბადახში შეხვეული და გიშერი ასადაგეს;
ჟმა ეგყვის, თუ: «შენთა მჭვრეტთა თაფი ხელი, ა, სად აგეს!
სეცხლთა, მანდით მოღებულთა, გული ჩემი ასადაგეს».

ჟმა წავიდა, სიმორესა თუცა მისსა ვერ გასძლებდა,
შკულმავე იხედვიდა, თვალთა რეგად აყოლებდა,
ბროლსა სეგყვს და ვარდსა ამრობს, განსა მჭვერსა ათრთოლებდა,
ბული ჰქონდა გულისათვის, სიყვარულსა ავალებდა.

სქვა: «მგეო, ვარდსა სიმორე შენი დამაჩნდეს ეს აღრე,
ბროლი და ლალი გასრულვარ ქარვისა უყვითლესად-რე.
მაშინ რალა ვქმნა, ვერ-ჭვრეტა რა მომხვდეს კვლა უგრძესად-რე!
ხამს მოყვრისათვის სიკედილი, ესე მე დამიც წესად-რე».

საწოლს დაწვა, გირს, მგირალსა ცრემლი ძნელად ეხოცების,
პითა ვერხვი ქარისაგან, ირხევის და იკეცების;
რა მიჰლულნის, სიახლევე საყვარლისა ეოცების,
შეკრთის, დიდნი დაიბახნის, მით პატივი ეოცების.

მოშორება საყვარლისა მას შეჰქმნოდა მისად ღამოდ,
სრემლსა ვითა მარგალიტსა ჰყრის ვარდისა დასანამოდ.
რა გათენდა, შეეკაზმა მისთა მჭვრეტთა სალამამოდ,
სხენსა შეჯდა, გაემართა, დარბამს მივა სადარბამოდ.

ღარბამს უჯიბი შეგზავნა, მართ მისგან შენარონია,
შესთვალა: «ბკადრებ, მეფუო, მე ესე გამიგონია;
ჟოველი პირი მიწისა თქვენ ხრმლითა დაგიმონია,
აწ თუ სჯობს, ესე ამბავი ცნან, რაცა გარემონია.

«მე წავიდე, მოვიარო, ვილაშქრო და ვინაპირო,
სინათნის ხელმწიფობა მგერთა თქვენთა გულსა ვჰგმირო,
მორჩილ-ქმნილი გავახარო, ურჩი ყოველი ავაგირო,
ძღვენნი გკადრნე მედა-მედა, არ სალამი დავაძვირო».

მეფესა ეთქვა ამისი დიადი მადრიელობა,
მბრძანა: «ლომო, არა გჭირს შენ ომთა გარდუხდელობა,
აწ მაგა შენსა თათბირსა ჰგავსო შენივე ქველობა.
წა, მაგრა მომხვედეს, რაღა ვქმნა, თუ სიშორისა გრძელობა!»

ჟმა შევიდა, თაყვანის-სცა, მაღლი რამე მოახსენა:
«ხელმწიფო, მიკვირს, ქება რად იკადრეთ ჩემი მიქვენა?!
აწ ნუთუმცა კვლა ნახვითა ლმერთმან ბნელი გამითენა,
პირი მიქვენი მხიარული მხიარულსა კვლა მიჩვენა!».

მეფე ყელსა მოეკიდა, გარდაკოცნა ვითა შვილი.
სხვა მათებრი არ ყოფილა არ გამზრდელი, არ გაზრდილი!
ჟმა აღვა და წამოვიდა, მას დღე მათი ჩანს გაყრილი;
როსტან მისთვის ააგირა გონიერი გული, ლბილი.

ბამოემართა პეთანდილ, მოყმე მხნე, ლაღად მავალი.
იც დღე იარა, ღამეცა დღეზედა წაჰრთო მრავალი.
იგია ლხინი სოფლისა, იგია ნიეთი და ვალი,
არ მისცილდება სინათინ მისი მას, ვისგან სწვაავ ალი.

რა მოვიდა, სიხარული შიგან გახდა სამეფოსა.
მოეგებნეს დიდებულნი, ძღვენსა სძღვნიდეს იეფოსა.
იგი პირ-მზე არ მოსცთების სიარულსა სასწრაფოსა.
მიჰხვედეს მყოფნი მას წინაშე სიხარულსა სადაფოსა.

ქალაქი ჰქონდა მაგარი საზაროდ სანაპიროსა,
ბარე კლდე იყო, გაიმბობ ბლუდესა უქვიტკიროსა.
ჟმამან მუნ დაყო სამი დღე ამოსა სანადიროსა,
ბაზრდილი მისი შერმადინ დაისვა სავაზიროსა.

მსეა მონა შერმადინ, გემოთცა სახელ-დებული,
მანა-შემზრდილი, ერთგული და მისთვის თავ-დადებული.
მან არ იცოდა აქამდის მის ყმისა ცეცხლი დებული,
აწ გაუცხადა სიგყვები მის მზისა იმედებული.

შბრძანა: «აჰა, შერმადინ, ამაღ მე შენგან მრცხვენიან,
ჩემნი საქმენი ყოველნი გცოდნიან გაგივლენიან,
მაგრა არ იცი, აქამდის რანიცა ცრემლნი მდენიან!
მე ვისგან მქონდეს პაგიენი, აწ მასვე მოუღხენიან.

«მოუკლავარ მინათინის სურვილსა და სიყვარულსა,
სრემლი ცხელი ასოვლებდის ნარგისთაგან ვარდსა ზრულსა,
პერ ვაჩენდი აქანამდის ჭირსა ჩემგან დაფარულსა,
აწ მიბრძანა საიმედო, ამაღ მხელავ მხიარულსა.

«მიბრძანა: «მიცან ამბავი მის ყმისა და კარგულისა,
მოხვიდე, სრულ-ვექმნა მაშინდა შენი წადილი გულისა,
ქმარი არ მინდა უშენოდ, მომხვდეს ხისაცა რგულისა!»
მომცა წამალი გულისა, აქამდის დადაგულისა.

«პირველ, ყმა ვარ, წასლვა მინდა პაგრონისა სამსახურად, —
ხამს მეფეთა ერთგულობა, ყოფა გვმართებს ყმასა ყმურად, —
მერმე, ცეცხლი დაუვსია, აღარა მწვაავს გულსა მურად.
ხამს, თუ კაცი არ შეუღრკეს ჭირს, მიუხდეს მამაცურად.

«მართ უმოყვრესნი მე და შენ ყოველთა პაგრონ-ყმათასა,
ამისთვის გნუკევ სმენასა შენ ამა ჩემთა ხმათასა:
ჩემ წილ დაგაგდებ პაგრონად, თავადაღ ჩემთა სპათასა,
ამა საქმესა ვერა ვიქმ მე განლობასა სხვათასა.

«ლაშქართა და დიდებულთა ალაშქრებდი, ჰპაგრონობდი;
ღარბამს კაცსა გაჰგზავნიდი და ამბავსა მათსა სცნობდი,
წიგნსა სწერდი ჩემ მაგიერ, უფასოსა ძღვენსა სძღვენობდი,
აქა საღმე არ-ყოფასა ჩემსა მათმცა რად აგრძნობდი!

«ლაშქრობა და ნადირობა შენი ჩემსა დაასახე,
აქათ სამ წელ მომიცადე, ხვაშიადი შემინახე,
მე ნუთუმცა შემოვბრუნდი, ალვა ჩემი არ დაჭნა ხე,
არ მოვბრუნდე, მომიგლოვე, მიგირე და მივაგლახე.

«მაშინდა ჰკადრე მეფესა არ საქმე სასურვალია,
აცნობე ჩემი სიკვდილი, – იყავ მართ ვითა მთრვალია, —
მიჰხვდა-თქო საქმე, რომელი ყოველთათვის გარდუვალია.
ბლახაკთა მიეც საჭურჭლე, თქრო, ვერცხლი და რვალია.

«მაშინ უფრო მომეხმარე, ამისგანცა უფრო მხნედ-რე,
ნუთუ აღრე დამივიწყო? მახსენებდე გედა-გედ-რე!
მეგად კარგად დამიურვე, სული ჩემი შეივედრე,

ზრდანი ჩემნი მოიგონენ, გული შენი მოიმედერე».

რა მონამან მოისმინა, გაუკვირდა, შეეზარა,
სივალთათ ვითა მარგალიტი ცრემლი ცხელი გარდმოყარა,
მოახსენა: «შშენომან გულმან რამცა გაიხარა!
პიცი, რომე არ დასდგები, მაგას გიშლი ამაღ არა.

«ჩემად ნაცვლად დაგაგდებო», – ესე სიგყვა ვით მიბრძანე?
რაგვარა ვქმნა პაგრონობა? რამც გიფერე, რამც გიგვანე?
შენ მარგოსა გიგონებდე, მემცა მიწა ვიაკვანე!
სჯობს ორნივე გავიპარნეთ, წამოგყვები, წამიგანე!»

შამან უთხრა: «მომისმინე, მართლად გითხრობ, არა ჭრელად:
რა მიჯნური ველთა რბოდეს, მარგო უნდა გასაჭრელად.
მარგალიტი არვის მიჰხვდეს უსასყიდლოდ, უვაჭრელად,
პაცი ცრუ და მოღალატე ხამს ლახვრითა დასაჭრელად.

«მისმცა ვუთხარ ხვაშიადი? შენგან კიდე არვინ ვარგა,
შშენოსა პაგრონობა ვის მივანდო, ვინ იქმს კარგა?
სანაპირო გაამაგრე, მგერმან ახლოს ვერ იბარგა,
პვლა ნუთუმცა შემოვიქეც, ლმერთმან სრულად არ დამკარგა.

«შათერაკი სწორად მოჰკლავს, ერთი იყოს, თუნდა ასი;
მარგობა ვერას მიზამს, მცავს თუ ცისა ძალთა დასი;
აქათ სამ წელ არ მოვიდე, მაშინ გმართებს გლოვა, ფლასი;
წიგნსა მოგცემ, გმორჩილობდენ, ვინცა იყოს ჩემი ხასი».

წიგნი პეტანდილისა თავის ყმათა თანა

ღაწერა, თუ: «ჩემო ყმანო, გამზრდელნო და ზოგნო ბრდილნო,
პრთეულნო და მისანდონო, ამას ბედა გამოცდილნო,
ძქვენ ჩემისა საწადლისა მიდგომილნო, ვითა ჩრდილნო,
წიგნი ჩემი მოისმინეთ, ყოვლნო, ერთგან შემოყრილნო!

«მიწაცა თქვენი პეტანდილ, ისმინეთ, გიწერ მე რასა:
ძვით ვიქმ ხელითა ჩემითა ამა წიგნისა წერასა,
სოგასა ხანსა ვარჩივე გაჭრა სმასა და მღერასა,
პურად და საჭმლად მივენდე ჩემსა მშვილდსა და ცერასა.

«საქმე რამე მიც თავისა ბე სადმე გარდსახვეწელი,
ღავყო მარგოდ და ღარიბად ესე წლეული მე წელი,
ბემუღარები ამისთვის, ვარ თქვენი შემომხვეწელი,
მე დამახვედროთ სამეფო მგერთაგან დაუღეწელი.

მე შერმადინ დამიგდია, ჩემად კერძად პაგრონობდეს,
სიკვილსა და სიცოცხლესა სადამდისცა ჩემსა სცნობდეს,
ჟოვლთა მზეებრ მოგეფინოს, ვარდს არ ბრვიდეს, არ აჭნობდეს,
შემცოდესა ყველაკასა ვითა ცვილსა დაადნობდეს

ძქვენცა იცით, გამიბრდია, ვითა ძმა და ვითა შვილი.
ამას ასრე ჰმორჩილობდით, არს ვითამცა პეტანდილი,
ბუკსა იკრას, აქმნევენეთ ყოვლი საქმე, ჩემგან ქმნილი;
მე თუ ღრომდის არ მოვიდე, გლოვა გმართებს, არ სიცილი».

ძსე წიგნი გაასრულა წყლიანმან და სიგყვა-ნაზმა,
წელთა ოქრო შემოირგყა, საღარიბოდ მოეკაზმა,
ბრძანა: «მინდორს შევჯდებიო», ღაშქარიცა დაერაზმა;
მასვე წამსა წამოვიდა, შინა ხანი არა ღაზმა.

ბრძანა: «წადით ყველაკაი, აქა მომხრედ არვინ მინა».
მონებიცა მოიშორვა, თავი გაითავისწინა,
მარგო გარე შემობრუნდა, შამბი შიგან გაირბინა,
მიწყვი მისად საგონებლად მისი მკლველი შინათინ ა.

იგი ველი გაირბინა, ღაშქართაგან გაეკიდა.
პინმცა ნახა სულიერმან, ანუ ვინმცა გაეკიდა?
პის მახვილი ვერას ავნებს, მისი მკლავი გაეკიდა,
მისგან გვირთი კაემნისა გვირთად ვარგად გაეკიდა.

რა ღაშქართა ინადირეს და პაგრონი მოითვალეს,
იგი პირ-მზე ველარ პოვეს, პირი მათი იფერმკრთალეს,
მათსა დიდსა სიხარულსა სამძიმარი ანაცვალეს,
ჟოვლგან რბოდეს საძებარად, ვინცა იყო უცხენმალეს.

«ღმერთი, ლომო, შენად ნაცვლად სხვასა ვისცა დანერგვიდეს!»
ღარბოდეს და სხვაგნით სხვათა მოამბეთა მოასხმიდეს;
მედარა ცნეს მისი საქმე, გაიარა აქათ კიდეს,
მისნი სპანი გულ-მოკლულნი ცრემლსა ცხელსა გარდმოჰყრიდეს

შერმადინ ერთგან შეყარნა ხასნი და დიდებულები,
შჩვენა იგი უსგარი, ამბავი მისი თქმულები.
რა მოისმინეს, ყველაი დარჩა გულ-დანაწყლულები,
მავსა იცემდეს, არ იყო გული უცრემლო, ულები.

ჟოვლთა ჰკადრეს: «მუცა ყოფა ჩვენ უმისოდ გვეარმისცა,
შშენოსა საჯდომი და გახგი მისი ვისმცა მისცა?
ბანადამცა გმორჩილობდით, თუ გვიბრძანო რაცა ვისცა!»
იგი მონა აპაგრონეს, ყველაკამან თაყვანის-სცა

პეტანდილისაგან მის ყმისა ძებნად წასლვა

ამ საქმესა მემოწმების დიონოსი ბრძენი, ეზროს:
საბრალოა, ოდეს ვარდი დაეთრთვილოს, და-ცა-ეზროს.
მის ბაღახში არა ჰგვანდეს და ლერწამი განად ეზროს,
იგი სადმე გაღარიბდეს, სამყოფთაგან იაბეზროს.

პეტანდილ იგი მინდორი ოთხ-ახმით გარდაიარა,
ლაგლო მზღვარი არაბთა, სხვათ მზღვართა არე იარა,
მაგრა მის მზისა გაყრამან სიცოცხლე გაუზიარა;
ძქვა: «მუ მე მასმცა ვეახელ, აწ ცხელსა ცრემლსა ვღვრი არა».

ახალმან ფიფქმან დათოვა, ვარდი დათრთვილა, დანასა;
მოუნდის გულსა დაცემა, მოგჯერ მიჰმართის დანასა;
ძქვის: «ჰირი ჩემი სოფელმან ოთხმოცდაათი ანასა,
მოვჰმორდი ლხინსა ყველასა, ჩანგსა, ბარბითსა და ნასა!»

პარდი მის მზისა გაყრილი უფრო და უფრო ჰნებოდა,
ბულსა უთხრის, თუ: «ღათმეო», ამაღ არ დია ბნდებოდა.
შცხო უცხოთა ადგილთა საძებრად იარებოდა,
მგზავრთა ჰკითხვიდის ამბავთა, მათ თანა-ემოყვრებოდა

მუნ ეძებს, ცრემლი მგირალსა სდის ზღვათა შესართავისად.
შნდის ქვეყანა გახგად და მკლავი სადებლად თავისად.
ძქვის: «საყვარელო, მოგმორდი გული შენ დაგრჩა, ვთქვა ვისად?
შენთვის სიკვდილი მეყოფის ლხინად ჩემისა თავისად».

ჰოვლი პირი ქვეყანისა მოვლო, სრულად მოიარა,
ასრე რომე ცასა ქვეშე არ დაურჩა, არ იარა,
მაგრა იგი მის ამბისა მსმენელსაცა ვერ მიმხვდარა.
ამაშიგან წელიწადი სამი სამ თვედ მიიყარა.

მიჰხვდა რასმე ქვეყანასა უგებურსა, მეგად მქისსა,
ძვე ერთ კაცსა ვერა ნახავს, ვერას შვილსა ადამისსა,
იგი ჰირი არ უნახავს არ რამინს და არცა ვისსა,
ღლე და ღამე იგონებლა საყვარელსა მასვე მისსა.

მას მიჰხვდა წვერი სადგურად მალლისა მთისა დიდისა,
ბამოჩნდა მუნით მინდორი, სავალი ღდისა შვიდისა.
მის მთისა ძირსა წყალი დის, არად სანდომი ხიდისა,
ორგნითვე გყესა შეეკრა ნაპირი წყლისა კიდისა.

გედ წაადგა, შეექცევის, დროთა, დღეთა ანგარიშობს;
ძვენი ესხნეს ორანიდა, ამაღ სულთქვამს, ამაღ იშობს;
«მა თუ საქმე გამიმქლავნდეს!, – კვლა ამისთვის გულ-მოშიშობს, —
აუსა კარგად ვერვინ შესცვლის, თავსა ახლად ვერვინ იშობს».

საგონებელი შეექმნა, დადგა საქმისა მრჩეველად,

ძქვა: «ძუ დავბრუნდე, ებომი ხანი რად დავყავ მე ველად?
ჩემსა რა ვჰკადრო მნათობსა, ვიყავ რად დღეთა მღეველად,
მისი ვერა ვცნა ჭორადცა, ვარ ვისთა გზათა მკვლეველად?»

«ძუ არ დავბრუნდე, საბებრად დავყვნი სხვანიცა ხანანი,
რომელსა ვეძებ, ვერა ვცნნი ამბავნი მე მისთანანი,
ღრო გარდაუწყდეს შერმადინს, შეჰრჩეს ღაწვისა ბანანი,
მივიდეს, ჰკადრნეს მეფესა საქმენი დასაგვანანი!

«შამბოს ჩემი სიკვდილი, თვით ჩემგან დავედრებული,
მათ შექმნან გლოვა-გირილი, ქმნან საქმე გამწარებული,
მერმე მივიდე ცოცოხალი, სადმე სხვაგან მე რებული!»
ამას იგონებს გირილით გონება-შეიწრებული.

იგყვის: «ღმერთო, სამართალნი შენნი ჩემთვის რად ამრუდენ?
მე ებომნი სიარულნი კიდე რად, გლახ, გამიცუდენ,
ბულით ჩემით სიხარულნი აღჰფხვრენ, ჭირნი დააბუდენ?
ღღეთა ჩემთა ცრემლნი ჩემნი ვერაოდეს დავიყუდენ».

პელაცა იგყვის: «ღათმობა სჯობს» და თავსავე ეუბნების:
«ღღეთა მეგად ნუ მოჰკვდები, გული ჩემი ნუ ღადნების,
შღმრთოდ ვერას ვერ მოვაწევ, ცრემლი ცუდად მეღინების,
ბანგებასა ვერვინ შესცვლის, არ-საქმნელი არ იქმნების».

მავს უთხრა: «მოკვე, გიჯობსო სიცოცხლეს აუგიანსა;
მიხვალ, დავგვხვდების მინათინ, – ანათებს ღღესა მზიანსა, —

ბკითხოს მის ყმისა ამბავი, რა გმართებს ვაგლახიანსა?»
იგონებს წამ-წამ, მიჰყვების გყის პირსა შაბნარ-წყლიანსა.

«ჰოვლნი არსნი ცათ ქვეშეთნი ერთობ სრულად მომივლიან,
მაგრა საქმე მის კაცისა ვერასადა შემეგნიან;
შდონიოდ მართალ იყენეს, რომელთაცა ქაჯად თქვიან.
აწ გირილი არას მარგებს, ცულად ცრემლნი რასა მდიან?»

მთით ჩამოვიდა პეთანდილ, გავლო წყალი და გყენია,
მინდორს აცორვებს გაიჭსა, შეჰღრენით მონაწყენია.
ბასცულებოდეს მკლავნი და მისნი სიამაყენია,
ბროლისა ველსა სგურფობდეს გიმრისა მუნ საყენია.

მობრუნება დააპირა, სულთქნა, მერმე ივაგლახა,
მას მინდორსა დაემართა, გზა თვალითა გამოსახა;
მეგსა ერთსა სულიერი კაცი არსად არ ენახა,
მხეცნი იყენეს საშინელნი, მაგრა არა შეუბახა.

მეცა მხეც-ქმნილი პეთანდილ გულ-ამოსკვნით და კენესით ა,
მერეცა ჭამა მოუნდის ადამის გომთა წესითა,
მსრითა მოკლის ნადირი, როსგომის მკლავ-უგრძესითა,
მამბისა პირსა გარდახდა, ცეცხლი დააგზო კვესითა.

სხენსა მისცა საძოვარი, ვირე მწვალი შეიწოდეს;
მქვსნი რამე ცხენოსანნი, ნახა, მისკენ მივიდოდეს;
მქვა, თუ: «ჰგვანან მეკობრეთა, თვარა კარგი რამც იცოდეს!
აქა კაცი ხორციელი კვლა ყოფილა არაოდეს».

ხელთა ჰქონდა მშვილდ-ისარი, მათკენ მივა მხიარული.
ორთა კაცთა წვეროსანთა ყმა მოჰყვანდა უწვერული,
მავსა იყო დაკოდილი, შეებნიდა სისხლსა გული,
ბიროდეს და იჭირვოდეს, ცოგა ედგა მას, გლახ, სული.

შყივლა, თუ: «ძმანო, ვინ ხართ? მეკობრეთა დაგამსგავსენ!»
მათ მიუგეს: «ღავიწყნარდი, გვიშველე რა, ცეცხლნი ავსენ,
მერა გვარგო, მოგვიმგკიენე, ჭირნი ჭირთა მოგვისავსენ,
სატირელნი მოგვიგირენ, ღაწვნი შენცა დაიმხავსენ»

პეთანდილ მიდგა, ეუბნა მათ კაცთა გულ-მდულარეთა;
მათ უთხრეს მათი ამბავი გირილით მოუბარეთა:
«ჩვენ ვართო ძმანი სამნივე, მით ვიდენტ ცრემლთა მწარეთა,
ღია გვაქვს ციხე-ქალაქი ხაგაეთს არე-მარეთა.

«პარგი გვესმა სანადირო, ნადირობას წამოვედით,
ბყვეს ღაშქარნი უთვალავნი, წყლისა პირსა გარდავხედით,
სანადირო მოგვეწონა, თვესა ერთსა არ წავედით,
მხოცეთ მხეცი უსამომო მინდორით და მთით და ქედით.

«ჩვენ სამთა ძმათა ჩვენთანა მესროლნი დავაწბილენით,

მით ერთმანერთსა სამნივე ჩვენ კიდე დავეცილენით:
«მე უკეთ მოვჰკლავ, მე გჯობო», სიგყვანი გავაქილენით,
პერ გავიჩინეთ მართალი, ვისარჩლეთ ვითაკილენით.

«ლეს ავეარენით ლაშქარნი, სავსენი ირმის გყავითა,
პთქვით: «ბაგჩინოთ მართალი, ვინ სჯობთ თავისა მკლავითა,
სიავსა ვეახლნეთ მარგონი, დავდგეთ თავისა თავითა,
სივით დანახულსა მოვჰკლვიდეთ, ნუ ვესრვით დამნახავითა».

«ჩვენ ვიახლენით სამთავე სამნივე მეაბჯრენია,
ლაშქართა წასლვა ვუბრძანეთ, მით არას მოაზრენია,
მოვინადირეთ მინდორი, ისი გყენი და ღრენია,
ღავხოცეთ მხეცი, მფრინველი, რაცა ზე გარდაგეფრენია.

«ანამდამ მოყმე გამოჩნდა კუშგი, პირ-გამქუშავია,
ზედა ჯდა შავსა გაიჭსა, – მერანი რამე შავია, —
სიავსა და განსა ემოსა გარე-თმა ვეფხის გყავია,
ჯერ მისი მსგავსი შევენება კაცთაგან უნახავია

«პუჭვრიგეთ, მისთა ელვათა შუქნი ძლივ გავიცადენით,
პთქვით, თუ: «მზეაო ქვეყანად, ნუ ვეუბნებით ცად ენით!»
მისი მოგვინდა შეპყრობა, ვჰკადრეთ და შევეცადენით,
ასრე სულთქმით და ვაებით მით ვართ, ცრემლისა დაღენით.

«მე უხუცესმან უმცროსთა კაცი დავსთხოვე ქენებით;
ჩემმან შემდეგმან გაიჭი მისი მით აქო ხსენებით;
ამან მართ ოდენ მორევნა გვითხრა, ვუალეთ ჩვენებით,
მივჰმართეთ, იგი აგრევე წყნარად მივა და შევენებით.

«ბროლმან, ლალსა გარეულმან, ვარდნი თხელნი ანაგიფნა,
სიგი გკბილნი გონებანი ჩვენთვის მეგად გაამყიფნა:
არ აგვიხვნა, არცა დავგესხნა, ყოლა არად ამოგვკრიფნა,
მისნი მკვახედ მოუბარნი მათრახითა შეგვამწიფნა!

«შმცროსსა ძმასა მივეცი, უფროსსა დავეზიდენით;
ხელი მოჰკიდა, «ღადეგო!», ესეცა ჰკადრა კიდ ენით;
მან ხრმალსა ხელი არ მიჰყო, ჩვენ ამად დავერიდენით,
სიავსა გარდაჰკრა მათრახი, ვნახეთ სისხლისა კი ღენით.

«მით ერთითა მათრახითა თავი ასრე გარდაჰფრიწა,
პითა მკვდარი უსულო ქმნა, ვითა მიწა დაამიწა,
მისი რასმე მკადრებელი მოამდაბლა, მოამიწა,
სივალთა წინა წავგივიდა ლალი, კუშგი, ამაყი, წა!

«ადარ დაბრუნდა, წავიდა წყნარად და აუჩქარებლად,
აგერა მივა, ნახეო, იგი მზეებრ და მთვარებლად».
შორს უჩვენებდეს პუთანდილს მგირალნი გაუხარებლად,
ოდენ ჩნდა შავი გაიჭი მისი მის მზისა მარებლად

აჰა, მიჰხდა პეთანდილსა დაწვთა ცრემლით არ-დათოვნა,
რათგან ცუდად არ წაუხდა მას ეზომი გარეთ ყოვნა.
პაცსა მიჰხვდეს საწადელი, რას ეძებდეს, უნდა პოვნა,
მაშინ მისგან აღარა ხამს გარდასრულთა ჭირთა ხსოვნა.

შთხრა, თუ: «ძმანო, ვარ ვინმე ღარიბი უადგილოსა,
მე იმა ყმისა საძებრად მოვჰმორდი საგამრდილოსა,
აწ თქვენგან მივჰხვდი საქმესა ყოლა არ-საადვილოსა,
ღმერთიმცა ნურას ნულარ იქმს თქვენსა დასაღრეჯილოსა!

«პითა მე მივჰხვდი წადილსა, ჩემის გულისა ნებასა,
პგრემცა ღმერთი ნურას იქმს ძმისა თქვენისა ვნებასა!»
შჩვენა მისი სადგომი: «მიდითო ნება-ნებასა,
ჩრდილსა გარდასვით, მაშვრალნი მიეცით მოსვენებასა».

ისე უთხრა და წავიდა, ცხენი გაქუსლა ღებითა,
პითა გავამი გაფრინდა, არ-გამეგებული ხეპითა,
ან მთვარე, მზისა შემყრელი, მზე სინათლითა ზებითა.
ღაივსო ცეცხლი შემწველი მისითა მან მიზებითა.

მიეწურა, იგონებდა, ახლოს შეყრა ვითა აგოს:
«საუბარმან უმეცარმან შმაგი უფრო გააშმაგოს!
ხამს, თუ კაცმან გონიერმან ძნელი საქმე გამოაგოს,
არ სიწყნარე გონებისა მოიძულოს, მოიძაგოს.

«რათგან ისი არის სადმე უცნობოდ და ისრე რეგად,
რომე კაცსა არ მიუშვებს საუბრად და მისად ჭვრეგად,
მივეწვი, შევიყრებით ერთმანერთის ცემა-ჟლეგად,
ანუ მომკლავს, ანუ მოვჰკლავ, დაიმალვის მეგის-მეგად»

პეთანდილ იცყვის: «მომნი ჭირნიმცა რად ვაცუდენი?
რაცალა არის, არა არს, თუმცა არ ედგნეს ბუდენი;
სადაცა მივა, მივიდეს, რაზომმც მოვლოდეს ზღუდენი,
მუნითგან ვძებნენ ღონენი ჩემნი არ-დასამრუდენი».

წინა-უკანა იარნეს ორნი ღდენი და ღამენი,
ღდისით და ღამით მაშვრალნი, არ შეჭამადთა მჭამენი.
არსადა ხანი არ ღაყვეს, ერთნი თვალისა წამენი.
მათ თვალთა ცრემლნი სდიოდეს, მინლორთა მოსალამენი.

ღდისით ვლეს და საღამო-ჟამ გამოუჩნდეს ღდენი კლდენი,
კლდეთა შიგან ქვაბნი იყვნეს, ძირსა წყალი ჩანადენი,
წყლისა პირსა, არ ითქმოდა, შამბი იყო თუ რასდენი,
ხე ღდრონი, თვალ-უწლომი, მალღა კლდემდის ანაყრდენი.

მან ყმამან ქვაბსა მიჰმართა, გავლნა წყალნი კლდენია;
პეთანდილ ცხენსა გარდახდა, მონახნა ღდენი ხენია,
მას ზელა ჭვრეგად გავიდა, ძირსა დააბა ცხენია,
მუნით უჭვრეგდა. იგი ყმა მივა ცრემლ-მინადენია.

რა გყენი გავლნა მან ყმამან, მოსილმან ვეფხის ტყავითა,
ქვაბისა კარსა გამოდგა ქალი ჯუბითა შავითა,
ბგირდა მალლად ცრემლითა, ბღვათაცა შესართავითა,
იგი ყმა ცხენსა გარდახდა, ყელსა მოეჭლო მკლავითა.

ყმამან უთხრა: «ღო ასმათ, ხილნი ბღვასა ჩაგვიცვივდეს:
პელარ მივჭხვლით ჟამიერად, ჩვენ ვისიცა ცეცხლნი გვწვიდეს».
ესე თქვა და მკერდსა ხელნი იკრნა, ცრემლნი გარდმოსწვიმდეს.
ქალი შებნდა, მოეხვია, ერთმანერთსა სისხლი სწმიდეს

იგი გვერი გაეხშირა დანაგლეჯსა მათსა თმასა,
ერთმანერთსა ეხვეოდეს, ყმა ქალსა და ქალი ყმასა;
იზახდიან, მოთქმიდიან, მოსცემდიან კლდენი ხმასა.
ავთანდილ სჭვრეგს გაკვირვებით მათსა ეგრე ქცევა-მმასა.

სული დაილო მან ქალმან, დათმო გულისა წყლულობა,
ქვაბს შეიყვანა გაიჭი, მოჭხადა აკამშულობა,
მას ყმასა შეჭხსნა, შეილო აბჯრისა წელ-მორგყმულობა;
მინა შევიდეს, მას ღღესა გარდახდა გამოსრულობა.

ავთანდილს უკვირს: «ამბავი ისი თუ ვცნაო მე რითა?!»
ბათენდა, ქალი გამოდგა, მოსილი მითვე ფერთა,
შავსა აუღვა ლაგამი, სწმენდა რიდისა წვერითა,
შეკამმა, მოაქვს აბჯარი წყნარად, არ რამე ჩხერთა.

მის მოყმისა წესი იყო, მეგსა თურე არ ასრე ჯდა.
ქალი გირს და მკერდსა იცემს, თმისა გვერსა გაიგლეჯდა;
ერთმანერთსა მოეხვივნეს, აკოცა და ცხენსა შეჯდა;
ასმათ, აგრე ღალრეჯილი, კვლა უფრორე ღაიღრეჯდა.

ავთანდილ ახლოს კვლა ნახა სახე მისივე კაცისა,
შლვაშ-აშლილი, წვერ-გამო, «ნუთუ მზეაო, – თქვა, – ცისა?»
მყნოსა სული ალვისა, ქართაგან მონაგაცისა;
ასრე უჩნს მოკვლა ღომისა, მართ ვითა ღომსა ვაცისა.

მასვე გბასა წამოვიდა, რომე გუშინ შეეარა,
შამბი გავლო, გაეშორა, თავი მინდორს გააგარა;
ავთანდილ სჭვრეგს გაკვირვებით, მალვით ხესა მოეფარა,
თქვა, თუ: «ღმერთმან ესე საქმე მეგად კარგად მომიგვარა

«აწ ამას ჩემთვის ღმრთისაგან სხვა საქმე რა ვამჯობინო?
ქალი შევიპყრა, მის ყმისა ამბავი ვაამბობინო,
ჩემიცა ვუთხრა ყველაი, მართალი გავაბრჭობინო,
მას ყმასა ხრმალი არა ვპკრა, არც მისი ღავისობინო»

ამბავი პეტანდილისა, ასმათს რომ ეუბნების ქვაბშიგან

ჩამოვიდა, ცხენი ახსნა, მისგან ხესა გამობმული,
ზედა შეჯდა, გაემართა, ქვაბი დახვდა კარ-განხმული.
მუნით ქალი გამოიჭრა გულ-მღუღარე, ცრემლ-დასხმული,
მგონა, თუ: დაბრუნდაო პირი ვარდი, ბროლ-ბაკმული.

მერ იცნა, – სახე არ ჰგვანდა მისი მის ყმისა სახესა, —
შიცხლა გაიქცა, მიჰმართა მახილით კლდესა და ხესა;
ჟმა გარდაიჭრა, დააბა, ვითა კაკაბი მახესა;
ხმას სცემდეს კლდენი ქალისა მახილსა მუნ ერთ-სახესა.

მას ყმასა თავი არ მისცა, ჭვრეგადცა ებილწებოდა,
ვითა კაკაბი არწივსა ქვეშე მი და მო ძრწებოდა,
ტარიელს ვისმე უმახდა მწედ, თუცა არ ემწებოდა,
პეტანდილ მუხლთა უყრიდა, თითითა ეხვეწებოდა.

მგყოდა: «სულე! რამც გიყავ? პაცი ვარ, აღამიანი,
შეფრო-ქმნილნი მინახვან ვარდნი და ისი იანი,
მისი რამ მითხარ, ვინ არის გან-სარო, პირ-ბაკმიანი?
სხვად არას გიბამ, ნუ გემის, ნუ ჰყივი აგრე ხმიანი».

ქალი ეგყოდა გირილით, სარჩელი უგავს ბრჭობასა:
«მუ არ შმაგი ხარ, დამეხსენ; შმაგი ხარ, მოდი ცნობასა!
აწ მეგად ძნელსა საქმესა მნუკვე აღვილად თხრობასა;
სუღად ნუ სცთები, ნუ ელი მაგა ამბისა მბობასა».

პვლა ეგყვის: «ჟმაო, რა გინდა, ანუ მენუკვი მე რასა?
მაგა საქმისა ვერა იქმს ვერცა კალამი წერასა.
შენ ერთხელ მეგყვი, «მითხარო», მე ასჯერ გეგყვი «მერასა»,
ვითა სიცილი გირილსა, ვაგლახი მიჯობს მღერასა».

«ქალო, არ იცი სით მოვალ, რა ჭირნი მომითმენიან;
ლითვან ვეძებ ამბავთა, ესე არვისგან მსმენიან;
შენ მიპოვნიხარ, – სიგყვანი ჩემნი რამომცა გწყენიან, —
მერ დაგეხსნები, მიაბე, ჩემგან ნულარა გრცხვენიან!»

ქალმან უთხრა: «რას შეგესწარ, მე ვინ ვარ და ანუ შენო?
მზე არ მახლავს, შეგეგყვების, თრთვილო, ასრე მით მაწყენო!
ბრძელი სიგყვა საწყინოა, ასრე მოკლედ მოგახსენო:
მერასათვის ვერ გიამბობ, რაცა გინდა, იგი ქმენო!»

პვლაცა ჰპითხა მენარობით, მიუყარნა მუხლნი წინა,
მაგრა ვერა ვერ დაჰყარა, მუღარობა მოეწყინა,
პირსა ზედა გაგულსდა, თვალთა სისხლი მოედინა,
აღვა, თმითა წამომიღნა, ყელსა დანა დააბრჯინა

მგრე უთხრა: «მე ეზომი ჯავრი ვითა შეგარჩინო?!
რაგვარა თუ ამაგრო, ცრემლი ცუდად დამადინო?!
ბიჯობს, მითხრა; ამის მეტი მართ აღარა არ გაწყინო,
მივარა, ლმერთმან მგერი ჩემი მოკლას, ვითა მოგაკვდინო!»

ქალმან უთხრა: «მეც ღონე მოიგონე მაგად ავი:
მე არ მომკლავ, არ მოგვკვდები, მრთელი ვარ და მოუკლავი.
რად რა გითხრა, სადამდისცა ვიყო ჭირთა უნახავი?
პვლა თუ მომკლავ, სასაუბროდ აღარ შედგას ბედან თავი».

პვლა ეგყვის: «ჰმაო, რად მპოვე, ვინ მეუბნები მე, ვინო?
მეც ამბავი ცოცხალსა ენითა ვერ მათქმევინო!
მე თავი ჩემი ნებითა ჩემითა მოგაკლევინო,
მითა უსგარი ბელითი აღვილად დაგახევინო.

«ჩემი სიკვდილი შენ ჩემად, პაგიჟად ნურად გგონია,
მით რომე დამხსნი გირილსა, შემშრების ცრემლთა ფონია;
ჩალად მიჩნს ყოვლი სოფელი, მისთვისვე შემიწონია.
მერ გიცნობ, ვინ ხარ, ვის გითხრნე სიგყვანი მისანდონია?»

ჰმამან თქვა, თუ: «ბრ ეგების აწ ამისი ასრე თქმევა,
სხვასა რასმე მოვიგონებ, სჯობს საქმისა გამორჩევა».
ბაუშვა და ცალკე დაჯდა, გირს, დაუწყო ცრემლთა ფრქვევა,
ქალსა უთხრა: «ბაგარისხე, აწ, არ ვიცი, ვით დაფრჩე, ვა!»

ქალი დაუჯდა კუმგ-გვარად, ქუშობს, ჯერო არ დამტკბარია;
აუთანდილ ქვე მის გირილად, აღარას მოუბარია;
მარდისა ბაღსა მოგუბდა ცრემლისა საგუბარია.
პვლა იქით ქალი აგირდა, მისთვის გულ-ნალმობარია

ჰმა მგირალი შეებრაღა, ამაღ ცხელნი ცრემლნი ღვარნა,
მაგრა უჯდა უცხოს უცხო, არ ბაგენი აუბარნა;
ჰმამან ცნა, თუ: «ბონებანი ჩქარნი ჩემთვის დააწყნარნა».
სრემლ-დენილი შეეხვეწა, ალგა, მუხლნი მიუყარნა.

უთხრა: «მიცი, აღარ ვარგხარ შენ აწ ჩემად დასადობლად,
ბაგარისხე, დაგრჩომივარ ღარიბად და ამაღ თბლად;
აწ ეგრეცა თავი ჩემი დამიც შენთვის დასანდობლად,
ამად რომე შეცოლება შვილ-გმის თქმულა შესანდობლად.

«მთავი ჩემი სამსახურად თუცა ავად მოგაწონე,
მიჯნურისა შებრალება ხამს, ესეცა გაიგონე;
სხვაგნით ყოვლგნით უღონო ვარ, არვინ არის ჩემი ღონე;
სულთა მოგცემ გულისათვის, სხვა მეგიმცა რა გაქონე!»

რა ქალსა მიჰხვდა ყმისაგან მიჯნურობისა სმინება,
ბულ-ამოხვინჩვით დაიწყო ას-კეცად ცრემლთა დინება,
პვლა გაამაღლა მახილით გირილი, არ გაცინება.

პეტანდილს ღმერთმან წადილი მისცა, გულისა ლხინება.

იგყვის, თუ: «ამა სიგყვითა მას ფერი შეეცვალების,
მისთვისმე ცხელი უცილოდ მას ცრემლი ემალმალების».
კვლა უთხრა: «ღაო, მიჯნური მგერთაცა შეებრალების;
მსეცა იცი, სიკვდილსა თვით ეძებს, არ ეკრძალების».

«მარ მიჯნური, ხელი ვინმე, გაუწყველად სულთა დგმისად;
ჩემმან მზემან გამომგზავნა საძებარად იმა ყმისად;
ღრუბელიცა ვერ მიჰხვდების, მე მისრულვარ სადა, მი, სად!
ბული თქვენი მიპოვნია, მისი შენდა, შენი მისად

«მისი სახე გულსა ჩემსა ხაგად ასრე გამოვხაგე,
მისთვის ხელმან, გამოჭრილმან, ლხინი ჩემი ვაალქაგე
ორისაგან ერთი მიყავ: გყვე მქმენ, ანუ მაამაგე,
ან მაცოცხლე, ანუ მომკალ, ჭირი ჭირსა მომიმაგე».

ქალმან უთხრა ყმასა სიგყვა პირველისა უამესი:
«იგე სიგყვა მოიგონე ღია რამე უკეთესი.
წელან საქმე მგერობისა გულსა ჩემსა შთამოსთვისი,
აწ მოყვარე გიპოვნეფარ, დისაგანცა უფრო დესი.

«მაშა რათგან მიჯნურობა შენად ღონედ მოიგონე,
არ ეგების, ამას იქით თუმცა თავი არ გამონე,
არ შენ მოგეც თავი ჩემი, ღაგაბნივე, ღაგაღონე;
შენთვის მოვკვდე, ამისებრი მემცა საქმე რა ვაღონე!

«აწ რაცა გითხრა, თუ ამა საქმესა დამმორჩილდები,
რასაცა ეძებ, მიჰხვდები, უცილოდ არ ასცილდები;
მუ არ მომისმენ, ვერ ჰპოვებ, რაზომმცა ცრემლსა ჰმილდები,
მოგ ხვდების მღურვა სოფლისა, მოჰკვდები გა-ცა-სწილდები»

შამამან უთხრა: «იგე საქმე ამას ჰგავსო, არა სხვასა:
ორნი კაცნი მოდიოდეს საღაურნი სადმე გზასა,
უკანამან წინა ნახა ჩავარდნილი შიგან ჭასა,
ზედ მიაღვა, ჩაჰყიოდა, გირს, იძახის ვაგლახ-ვასა.

«იგრე უთხრა: «ამხანაგო, იყავ მანდა, მომიცდიდე,
წავალ თოკთა მოსახმელად, მწადსო, თუმცა ამოგზიდე»;
მას ქვეშეთსა გაეცინა, გაუკვირდა მეტად კიდე,
შემოჰყივლა: «არ გელოდე, სად გაგექცე, სად წავიდე?»

«აწ, ღაო, შენთა ხელთაა ჩემი საბელი ყელისა,
სხვად უღონოა უშენოდ ჩემგან აღპყრობა ხელისა;
რასაცა მიმამ, შენ იცი, შენ ხარ წამალი ხელისა,
მეარ ვისმცა ექმნა გორლითა შეკვრა თავისა მრთელისა!»

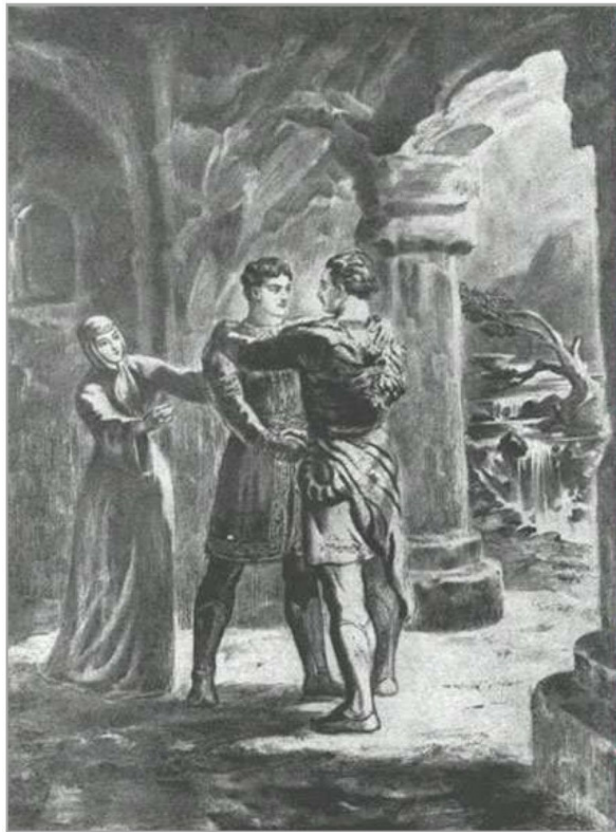
ქალმან უთხრა: «მომეწონა, ყმაო, შენი ნაუბარი.
ხარ უცილოდ კარგი ვინმე, მოყმე, ბრძენთა საქმებარი;

ხარ ვინათგან აქანამდის მაგა ჭირთა დამთმობარი,
რაცა გითხრა, მომისმინე, გიპოვნია საძებარი.

«იმა მოყმისა ამბავი არსადა არ იპოვების;
ძეით თუ არ გითხრობს, არ ითქმის, არვისგან დაიჯერების;
მოილოდინე, მოვიდეს, რაზომმცა დაგეყოვნების,
ღალემდი, ვარდსა ნუ ამრობ, ცრემლითა ნუ ითოვნების.

«ბითხრა, თუ ცოდნა გწადიან ჩვენისა შენ სახელისა:
ტარიელ არის სახელი იმა მოყმისა ხელისა;
მე ასმათ მქვიან, რომელსა წვა მაქვს ცეცხლისა ცხელისა,
სულთქმა სულთქმისა ბევრისა, მაშა თუ არ ერთხელისა.

«ამის მეგსა ვერას გითხრობ მე სიგყვასა ამისთანსა:
ისი მინდორს არონინებს განსა მჭევრსა, მემაჯანსა,
მჭამ, გლახ, მარგო ნადირისა მისგან ხორცსა მონაგანსა,
აწვე მოვა, არა ვიცი, თუ დაჰყოვნის დიდსა ხანსა.

«ამას გვედრებ, მოიცალო თავი სხვაგან არსად არო;
რა მოვიდეს, შევეხვეწო, ნუთუ ვით რა მოვაგვარო;
ერთმანერთსა შეგამეცნე, თავი შენი შევაყვარო,
ძეით გიამბოს საქმე მისი, საყვარელსა გაახარო»

ქალსა ყმამან მოუსმინა, დაჰმორჩილდა, დაჰრთო ნება.
ამას ზელა მოიხედეს, ხევით ესმა ჩხაპუნება;
მთვარე წყალსა გამოსრული ნახეს, შუქთა მოფინება,

შკურიდეს, აღარა ქმნეს მუნ ხანისა დაყოვნება.

ქალმან უთხრა: «ჴმაო, მოგცა, ჟამად ჴმერთმან, რაცა გინა,
მაგრა თავი უჩინო ქმენ, დამალული იყავ შინა;
იმა ყმისა მეუნებლე ხორციელი არავინ ა;
ნუთუ ვით რა მოვაგვარო, შენი ნახვა არ ეწყინა».

ავთანდილ ქალმან დამალა ქვაბს დამალვითა მალითა.
იგი ყმა ცხენსა გარდაჰხდა, შვენოდა კაპარჴ-ხრმალითა;
აგირდეს მალლად ცრემლითა, მღვათაცა შესამალითა,
ავთანდილ სარკმლით უჭვრეტდა ჴვრეგითა იღუმალითა.

ამარგის ფერად შეცვალა ბროლი ცრემლისა ბანამან.
ღიღხან იგირეს ყმამან და მან ქალმან შაოსანამან;
შეხსნა, შეილო აბჯარი, ცხენიცა შეიყვანა მან;
ღადუმდეს, ცრემლნი მოჰკვეთნა შავმან გიშრისა დანამან.

ავთანდილ სარკმლით უჭვრეტდა, გყვე, საკნით ნააზაგები.
მან ქალმან ქვეშე დაუგო ვეფხის გყავისა ნაგები;
მას ზელა დაჯდა იგი ყმა, სულთქვამს ჴირ-მონამაგები,
სისხლისა ცრემლსა გაეწნა შუა გიშრისა საგები.

მან ქალმან ხელ-ყო კვესითა გგება ცეცხლისა ნელისა,
ეგონა ჴამა ხორცისა შემწვრისა, შეუქნელისა;
მიუპყრა, ერთი ახლიჩა, ქმნაა საქმისა ძნელისა,
ძალი არ ჰქონდა, დაუწყო გამოყრა უცოხნელისა

სოგად მიწვა, მიიძინა, თუცა ყოლა ვერა მეგი;
შეკრთა, დიდნი დაიმახნა, წამოიჭრა ვითა რეგი,
იზახდის და წამ-წამ იკრის გულსა ლოდი, თავსა კეგი.
სალკერძ მის და პირსა იხოკს ქალი მისი შენამჭვრეგი.

«რად დაჰბრუნდი? – მოახსენა, – მითხარ, რაცა წაგეკიდა!»
მან უბრძანა: «მონადირე მეფე ვინმე გარდმეკიდა,
ჰყვეს ლაშქარნი უთვალავნნი, ბარგი მძიმედ აეკიდა,
იგი მინდორს ნადირობდა, დაეფანჩა მარეკი, და.

«სევდად მეცა კაცთა ნახვა, ცეცხლი უფრო გავიალე,
არ მიუვე ახლოს შეყრად, თავი ჩემი შევიწყალე,
მათგან მკრთალი შემოვბრუნდი, გყესა შიგან დავიმალე,
პოქვი: «ნუთუმცა უკუმრიდა, რა გათენდეს, წავალ ხვალე»».

ქალსა ცრემლი გარდმოსცვივდა ას-ნაკეცი, ბევრის-ბევრად;
მოახსენა: «მხეცთა თანა იარები მარგო გევრად,
არას კაცსა არ იახლებ საუბრად და შემაქცევრად;
მას მაგითა ვერას არგებ, დღეთა შენთა ცულად ჰლევე რად?

«ჴოვლი პირი ქვეყანისა ერთობ სრულად მოგივლია,
ერთი კაცი შემაქცევრად შენად ვითა დაგელია?

ბეახლოს და არ გაშმაგდე, თუცა ჭირი არ გაკლია;
შენ მოჰკვდე და იგი წახლეს, ესე შენთვის რა მადლია?»

შბრძანა: «ღო, ეგეა მსგავსი შენისა გულისა,
მაგრა არ არის ქვეყანად წამალი ამა წყლულისა!
მის ძალ-აქვს პოვნა კაცისა, თვით სოფლად არ-მოსრულისა?
ჩემი ლხინია სიკვდილი, გაყრა ხორცთა და სულისა

«ღმერთმან სხვაცა ეგლსა ჩემსა სადმცა კაცი რად დაბადა,
სიახლე და საუბარი თუმცა მისი მე მეწადა!
მინმცა გასძლნა ჭირნი ჩემნი, ანუ ვინმცა შეეცადა?
შენგან კიდე ხორციელი, ღო, მივის არასადა».

ძალმან ჰკადრა: «არ გამიწყრე, ვიშიშვი და ვიაჯ ღია;
რათგან ღმერთსა ვაზირობა შენი ჩემზედ მოუგდია,
პერ დაემაღავ უკეთესსა, რაცა საქმე გამიცდია.
არა ვარგა უსამომო, თავი მომსა გარდგიხდია».

ჟმამან უთხრა: «რას მენუკვი, არა ვიცი, გამიცხადე.
კაცი ჩემად სამსახურად უღმრთოდ მემცა ვით დავბადე!
ღმერთსა ჩემი უბედობა უნდა, მემცა რას ვეცადე!
ბანაღამცა გავნადირდი, თავი ასრე გავიხადე».

ძალმან კვლა ჰკადრა: «ბაგსაჯე მეგითა შეგონებითა,
მაგრა თუ კაცი მოგგვარო, მოგყვეს თავისა ნებითა,
იგი გეახლოს, ილხენდე მისითა შემეცნებითა,
შიცე, არ მოჰკლა, არ იყო, არ, სავნებლისა ვნებითა».

ჟმამან უთხრა: «მე მიჩვენებ, ვნახავ, დიდად გავიხარებ,
სიყვარულმან მისმან, ვისთვის ხელი მინდორს თავსა ვარებ,
არას ვუზამ უგემურსა, არაოდეს გაგამწარებ;
რაცა ჩემგან ეამების, ვაამებ და შევიყვარებ»

შეყრა ტარიელისა და პეთანდილისა

ქალი ადგა და წავიდა მის ყმისა მოსაყვანებლად;
«არ ეწყინაო», უამბობს, არს მისად მაგულვანებლად,
ხელი მოჰკიდა, მოჰყვანდა, ვით მთვარე მოსაყვანებლად;
იგი რა ნახა ტარიელ, თქვა მზისა დასაგვანებლად.

ბამოეგება ტარიელ, ჰმართებს ორთავე მზე დარად,
ანუ ცით მთვარე უღრუბლო შუქთა მოჰფენდეს ქვე ბარად,
რომე მათთანა ალვისა ხეცა ვარგიყოს ხელ არად,
ჰგვანდეს შვილთავე მნათობთა, სხვადმცა რისად ვთქვა მე და რად!

მათ აკოცეს ერთმანერთსა, უცხოობით არ დაჰრიდეს,
მარდსა ხლენდეს, ბაგეთაგან კბილნი თეთრნი გამოსჭვირდეს,
ჟელი ყელსა გადააჭვდეს, ერთმანერთსა აუგირდეს,
მარვად შექმნეს იაგუნდნი მათნი, თუმცა ლალად ღირდეს

მობრუნდეს. ჟამან პეთანდილს ხელი შეუჰყრა ხელითა,
მრთგან დასხდეს და იგირეს დიდხან ცრემლითა ცხელითა.
ასმათი სულსა უღებდა სიგყვითა საკვირველითა:
«სიავთა ნუ დაჰხოცთ, ნუ ბნელ-იქმთ მზესა თქვენითა ბნელითა»

ტარიელის ვარდი იყო დათრთვილული, არ დამრული;
ჟმასა უთხრა: «მესწრაფების, მითხარ შენი დაფარული,
ვინ ხარ, ანუ სით მოსრულხარ, სადაური, სით მოსრული?
მე სიკვილსა აღარ ვახსოვ, ვარ მისგანცა განწირული».

პეთანდილ გასცა პასუხი, სიგყვები ლამაზებია:
«ლომო და გმირო ტარიელ, ვის თავი გინამებია,
მე ვარ არაბი, არაბეთს არს ჩემი დარბამებია,
მიჯნურობითა დამწვარვარ, ცეცხლი უშრეგი მგზებია.

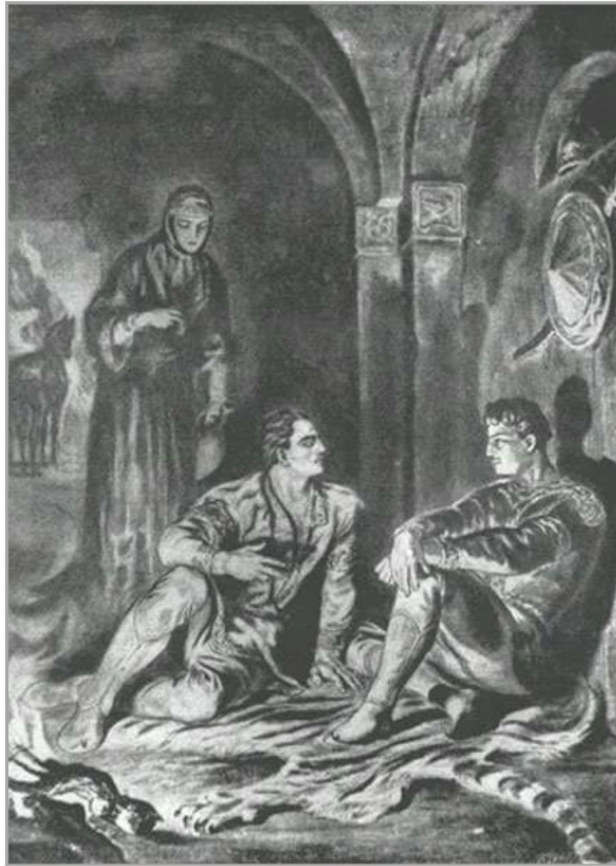
«მე პაგრონისა ჩემისა ასული შემყვარებია;
სვით მეფედ მათად მას ხელვენ მონები მკლავ-მაგრებია.
თუცა არ მიცნობ, გინახავ, თავი ვით გიაზრებია,
ბახსოვსცა, ოდეს დაჰხოცე მონები არ-საპყრებია?»

«შენ მინდორს გნახეთ გაჭრილი, ჩვენ ზელა გარდგეკიდენით,
პაგრონი ჩემი გაგიწყრა, ჩვენ ხაფად წაგეკიდენით,
ბიხმეთ, არ მოხველ, ლამქარნი უკანა გამოგკიდენით,
შენ ველნი წითლად შეჰღებენ სრულად სისხლისა მიდენით.

«ჟველაკასა მათრახითა თავი უხრმლოდ გარდაჰკვეთეთ.
მეფე შეჯდა, დაგვეკარგე, კვალი შენი ვერ მოვკვეთეთ,
მითა ქაჯი დაგვემალე, მონებიცა დავაფეთეთ,
ამან უფრო დაგვაშმაგნა, თავი სრულად გავაშეთეთ.

«ჟმუნვა შეექმნა, თქვენც იცით, ხელმწიფე ნებიერია.

მოგნახეს, გბებნეს ყოველგან, მათ რუკა დაუწერია,
პერ ნახეს შენი მნახავი ვერცა ყმა, ვერცა ბერია;
აწ გამომგზავნა, რომელსა ვერ მზე ჰგავს, ვერ ეთერია

«მიბრძანა: «მიცან აბბავი მის ყმისა წარხლომილისა,
მაშინ ვარ მქმნელი საქმისა, მის შენგან მონლომილისა».
სამ წლამდის მითხრა დადენა უმისოდ ცრემლთა მილისა.
არ გიკვირს, გავებელ ვერ-ჭვრეგა მისისა მე ღიმილისა?!

«ბქანამდის მნახავიცა კაცი შენი არ მენახა;
ქურდნი ვნახენ, რომე თქვენთვის სიგყვა რამე გაემკვახა;
მათრახითა ჩამოგეგლო ერთი, მკედართა დაგესახა;
მათ მასწავლეს, ძმა რომელთა სულ-მობრძავი სამე, გლახ, ა».

ტარიელსცა აეხსენა ომი მათი მაშინდელი,
იცყვის: «მახსოვს ეგე საქმე, თუმცა არის აღრინდელი;
პრთგან გნახენ ნადირობას შენ და შენი მე გამზრდელი;
მით ვგიროდი, მომეგონა მე, გლახ, ჩემი წარმწყმელები.

«რას მაქმნეველით, რა გინდოდა, ერთმანერთსა რითა ვჰგვანდით?
მქვენ მორჭმულნი სთამაშობდით, ჩვენ მგირალნი დაწვითა ვბანდით.
რა მონანი შესაპყრობლად მომწიენით, გაჰგულვანდით,
აწ ვეჭვ, რომე ჩემად ნაცვლად თანა მკედართა მიიგანდით.

«მოვიხედე, მომეწია, რა პაგრონი შენი, ვნახე,

ხელმწიფობით შემებრალნეს, ამაღ ხელი არ შევახე,
მვალთა წინა გამოვექეც, მეგი არა შევუმრახე.
ჩემი ცხენი უჩინოს ჰგავს, სხვასამცა რას დავასახე!

«პაცმან ვერ ასწრას თვალისა დაფახვა, დაწამწამება,
მას გავექევეი ვისგანცა ჩემი არა ვცნა ამება;
მათ ქურდთა მიღმა გამეგო მე არას არ შეწამება,
აჟად ჰშვენოდა მორეენა და ჩემი დათამამება.»

«აწ ვაშად მოხვე, მეამა ნახვა შენისა პირისა!
ტანად სარო და პირად მზე, მამაცად მსგავსი გმირისა,
ბარჯილხარ, მაგრა არა ხარ გარდაუხდელი ჭირისა:
ძნელია პოვნა კაცისა ლმრთივ გეცით განაწირისა!»

ავთანდილ უთხრა: «მით მაქებ საქები ბრძენთა ენისა?
მაგისად ნაცვლად რამც ვიყავ ღირსი ქებისა თქვენისა!
სახე ხარ მზისა ერთისა, გეცით მნათისა გენისა,
რათგან ვერ შეგცვლის პაგიჟი ეგზომთა ცრემლთა დენისა.

«ამა დღემან დამავიწყა, გული ჩემი ვინ დაბინდა;
ღამიგდია სამსახური, იგი იქმნას, რაცა გინდა;
იაგუნდი ეგრეცა სჯობს, ათასჯერმცა მინა მინდა,
შენ გეახლო სიკვდილამდის, ამის მეგი არა მინდა!»

ტარიელ უთხრა: «მე შენი გული აწ მემხურვალეების;
მიკვირს, თუ: ნაცვლად მაგისად შენ ჩემი რა გევალების!
მაგრა წესია, მიჯნური მიჯნურსა შეებრალეების,
შენ საყვარელსა გაგყარო, ესე რად გენაცვალეების!

«წამოსრულხარ ჩემად ძებნად, პაგრონისა სამსახურად;
ღმერთმან ქმნა და გიპოვნევიარ, შენცა ცდილხარ მამაცურად.
მაგრა ჩემსა რა გიამბობს, გამოჭრილვარ ასრე თუ რად!
მე თუ ვიგყვი, დამწვავს ცეცხლი ცხელი, შემექმს ალად, მურად».

ასმათ უთხრა: «სრემლით, ლომო, მაგა ცეცხლსა რა ერგების!
მე ვითა ვთქვა წვევა თქმისა, რათგან ეგრე არ ერგების!
მხედავ, ესე ხელი ვინმე მოყმე შენთვის წაეგების,
სნას მიზეზი შენთა წყლულთა, ქმნას, რა ღონე დაელების

«მეხვეწებოდა, ლამოდა ჩემგან რასამე სმენასა;
ნუთუ ყოს ღმერთმან გაძლება, მემცა ვით მივეც ენასა!
მუ რას სცნობს, ვეჭობ ამისგან თქვენსა რასამე ლხენასა.
არს უკეთესი, რაცაღა სწადს განგებასა გენასა».

ამას დაყმუნდა ტარიელ დამწვარი, დაალებული;
ასმათს უბრძანა: «მას აქათ შენ ხარ ჩემთანა ხლებული;
რად არა იცი, უწამლო არს ლები ესე ლებული!
კვლა ესე ყმა მწვავს მგირალი, ცრემლითა დავალებული.

«პაცმან ვით პოვოს, ღმრთისაგან რაც არა დანაბადია!
მით გული ჩემი სახმილმან აწ ასრე დანაბა ღია,
პვლა გზასა მიკრავს, მიჭირავს, მითქს ბადე დანაბადია;
აწ ლხინთა ნაცვლად სოფლისა ჩალა მაქვს და ნაბადია.

«მაგრა ღმერთმან მოწყალებან მით სახითა ერთით მზითა
ორი მისი მოწყალება დღესცა მომცა ამა გზითა:
პირველ, შეპყრის მოყვარულთა ჩემით რათმე მიგზითა,
პვლა, ნუთუმცა სრულად დამწვა ცეცხლთა ცხელთა ანაგზითა».

ჟმასა უთხრა: «მინცა კაცმან ძმა იძმოს, თუ დაცა იდოს,
ხამს, თუ მისთვის სიკვდილსა და ჭირსა თავი არ დაჰრიდოს;
ღმერთმან ერთი ვით აცხოვნოს, თუ მეორე არ წაწყმიდოს!
შენ ისმენდი, მე გაიმბობ, რაცა გინდა წამეკიდოს».

ასმათს უთხრა: «მოდო, მოჯე, თანა წყალი მომიგანე,
ღაბნედილსა მაპკურებდი, გული მითა გარდამბანე;
მკედარი მნახო, დამიგირე, სულთქმა გაათანისთანე,
მე სამარე გამითხარე, აქა მიწა მიაკვანე»

ღილ-ჩახსნილი საამბობლად დაჯდა, მხარნი ამოყარნა;
მითა მზე ჯდა მოღრუბლებით, დიდხან შუქნი არ აღარნა;
მერ გაახვნა სასაუბროდ მან ბაგენი, გაამყარნა,
მერმე სულთქნა, დაიზახნა, ცრემლნი ცხელნი გარდმოყარნა.

მოთქვამს: «ჰაი, საყვარელო, ჩემო, ჩემთვის დაკარგულო,
იმედო და სოცოცხლეო, გონებაო, სულო, გულო,
მინ მოგკვეთა, არა ვიცი, ხეო, მდემს დანერგულო!
სეცხლმან ცხელმან ვით ვერ დაგწვა, გულო, ასჯერ დადაგულო?!»

ტარიელისაგან თავის ამბის მბობა პეტანდილთანა

«ისმენდი, მოეც გონება ჩემთა ამბავთა სმენასა;
საუბართა და საქმეთა ვითა ძლივ ვათქმევ ენასა!
იგი, ვინ ხელ-მქმნა, მოველი მისგან აროდეს ლხენასა,
მისგან შევეუცავ სველათა, სისხლისა ღვართა ღენასა.

«ინდოეთს შვილთა მეფეთა ყოვლი კაცი ხართ მცნობელი:
იქვსი სამეფო შარსადანს ჰქონდა, თვით იყო მპყრობელი,
შხვი, მდიდარი, უკადრი, მეფეთა გელა მფლობელი,
ტანად ლომი და პირად მზე, ომად მძლე, რაზმთა მწყობელი.

«მამა-ჩემი ჯდა მეშვიდე, მეფე მებრძოლთა მზარავი,
სარიდან ერქვა სახელად, მგერთა სრვად დაუფარავი;
პერვინ ჰკადრებდის წყენასა, ვერ ცხადი, ვერცა მპარავი;
ნადირობდის და იშვებდის საწუთრო-გაუმწარავი

«ხალვა მოსძულდა, შეექმნა გულს კაემანთა ჯარები.
იქვა: «წამილია მგერთაგან ძლევიტ ნაპირთა არები,
ჰოვლგნით გამისხმან, მორჭმით ვზი, მაქვს გეიმი და ზარები»;
ბრძანა: «წავალ და მეფესა შარსადანს შევეწყნარები»

«ხალვა მოსძულდა, შეექმნა გულს კაემანთა ჯარები.
იქვა: «წამილია მგერთაგან ძლევიტ ნაპირთა არები,
ჰოვლგნით გამისხმან, მორჭმით ვზი, მაქვს გეიმი და ზარები»;
ბრძანა: «წავალ და მეფესა შარსადანს შევეწყნარები».

«შარსადანს წინა დაასკენა გაგზავნა მოციქულისა,
შესთვალა: «შენ გაქვს მეფობა ინდოეთისა სრულისა;
აწ მე მწადს, თქვენსა წინაშე მეცა ვცნა ძალი გულისა,
სახელი დარჩეს ჩემისა ერთგულად ნამსახურისა».

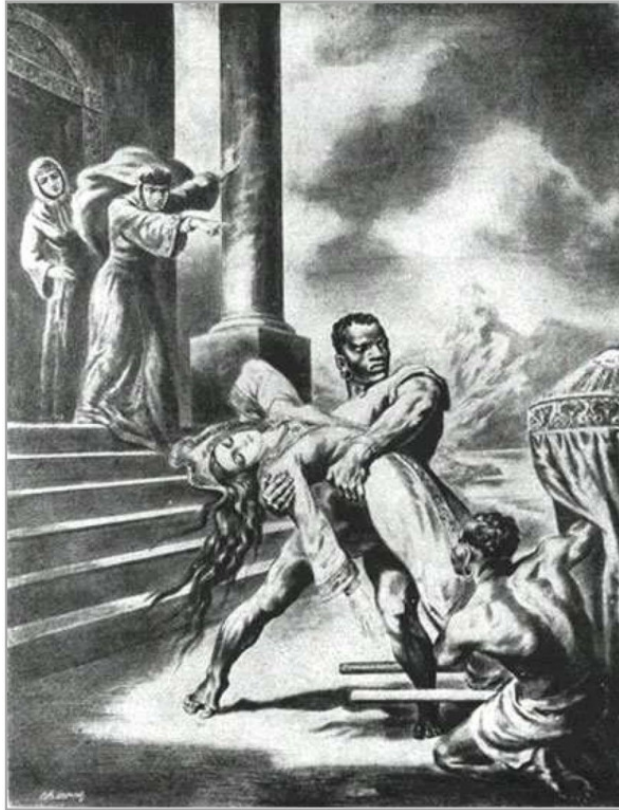
«შარსადან შექმნა გეიმი ამა ამბისა მცნობელმან.
შესთვალა: «ღმერთსა მადლობა შევსწირე ხმელთა მფლობელმან,
რათგან ეგე ჰქმენ მეფემან, ჩემებრ ინდოეთს მჯდომელმან.
აწ მოდი, ასრე პაგივ გცე, ვითა ძმამან და მშობელმან».

«ერთი სამეფო, საკარგემო, უბობა ამირბარობა.
ივით ამირბარსა ინდოეთს აქვს ამირ-სპასალარობა.
მეფე რა დაჯდა, არა სჭირს ხელისა მიუმცთარობა;
სხვად პაგრონი, მართ ოდენ არა აქვს კეისარობა.

«ივით მეფემან მამა-ჩემი დაიჭირა სწორად თავსა.
იქვა: «ჩემებრი ამირბარი, ნაძლევი ვარ, ვისმცა ჰყავსა!»
წამქრობდის და ნადირობდის, აძლევიდან მგერნი ზავსა.
მას არა ვჰგავ ასრე, ვითა მე სხვა კაცი არა მგავსა.

«ძე არ ესვა მეფესა და დედოფალსა მზისა დარსა,

ჭმუნვა ჰქონდა, ჟამი იყო, მით აეხენეს სპანი ზარსა.
მა, კრულია ღღემცა იგი, მე მივეცი ამირბარსა!
მეფემ ბრძანა: «შვილად გაგზორდი, თვით ჩემივე გვარი არსა»

«მეფემან და დედოფალმან მიმიყვანეს შვილად მათად,
საპაგრონოდ მზრდიდეს სრულთა ღაშქართა და ქვეყანათად,
ბრძენთა მიმცეს სასწავლელად ხელმწიფეთა ქცევა-ქმნათად;
მოვიწიფე, დავემსგავსე მგესა თვალად, ლომსა ნაკეთად.

«ასმათ, მითხრობდი, რაცა სცნა ჩემგან ამბობა ცილისა.
ხუთისა წლისა შევიქმენ მსგავსი ვარდისა შლილისა;
ჭირად არ მიჩნდის ლომისა მოკლევა, მართ ვითა სირისა;
არა ჰგაოდის შარსადანს მისი არა-სმა შვილისა.

«ასმათ, შენცა ხარ მოწამე ჩემისა ფერ-მიხდილისა,
მგესა მე ვსჯობდი შევენებით, ვით ბინდსა ჟამი დილისა;
იცოდეს ჩემნი მნახავნი: «მსგავსია ძღემს ბრდილისა».
აწ მაშინდლისა ჩემისა სახე ვარ ოდენ ჩრდილისა.

«მე ხუთისა წლისა ვიყავ, დაორსულდა დედოფალი».
ესე რა თქვა, ყმამან სულთქნა, ცრემლით ბრძანა: «შობა ქალი».
ღაბნელასა მიეწურა, ასმათ ასხა გულსა წყალი;
თქვა: «მაშინვე მგესა ჰგვანდა, აწ მეღების ვისგან ალი!

«წიგნი წიგნსა ეწეოდა, დედოფალი ოდეს შობდა,
მოციქული – მოციქულსა, ინდოეთი სრულად სცნობდა;

მზე და მთვარე განცხრებოდეს, სიხარულით ცა ნათობდა;
ჰოვლი არსად შემოსრული მხიარული თამაშობდა.

«ქება არ ითქმის ენითა, აწ ჩემგან ნაუბართა.
შარსადან დაჯდა ხარებად ზეიმითა და ბართა;
ჰოვლენით მოვიდეს მეფენი ნიჭითა მრავალ-გვართა.
საჭურჭლე გასცეს, აივსნეს ლაშქარნი საბოძვართა

«საშობელი გაიყარა, ბრდა დაგვიწყეს მე და ქალსა.
მართ მაშინვე ჰგვანდა იგი მზისა შუქთა ნასამალსა.
ჰუყვარდით და სწორად ვუჩნდით მეფესა და დედოფალსა.
აწ ვახსენებ, ვისგან ჩემი დაუღაგავს გული აღსა!»

ჰმა დაბნდა, რა სახელისა ხსენებასა მიეწურა;
ავთანდილსცა აეგირა, მისმან ცეცხლმან გულსა ჰმურა;
ქალმან სულად მოაქცია, მკერდსა წყალი დააპკურა.
ძიქვა: «მსმენდი, მაგრა ჩემი სიკვდილისა დღე დასგურ ა.

«მას ქალსა ნესგან-წარუჯან იყო სახელად ხმობილი.
შვიდისა წლისა შეიქმნა ქალი წყნარი და ცნობილი,
მთვარისა მსგავსი, შვენებით მზისაგან ვერ-შეფრობილი;
მისსა ვით გასძლებს გაყრასა გული აღმასი, წთობილი!

«იგი ასრე მოიწიფა, მე შემეძლო შესლვა ომსა;
მეფე ქალსა ვით ხელვიდა მეფობისა ქმნისა მწთომსა,
მამასავე ხელთა მიმცეს, რა შევიქმენ ამა ბომსა;
მბურთობდი და ვნადირობდი, ვით კატასა ვხოციდი ლომსა.

«მეფემან სახლი ააგო, შიგან სამყოფი ქალისა;
ქვად ფაზარი სხდა, კუბო ღვა იაგუნდისა, ლალისა,
პარბედა ბაღჩა, საბანლად სარაჯი ვარდის წყალისა;
იგი მუნ იყვის, მეღების ვისგან სახმილი აღისა!

«ღღე და დაძე მუჯამრითა ეკმეოდის აღვა თლილი;
ბოგჯერ კომკს ჯდის, ბოგჯერ ბაღჩას ჩამოვიდის, რა ღგის ჩრდილი.
წავარ იყო და მეფისა, ქვრივი, ქაჯეთს გათხოვილი,
მას სიბრძნისა სასწავლელად თვით მეფემან მისცა შვილი

«სრა ედგა მოფარდაგული ოქსინოთა და შარდითა;
მერვინ ვხელვედით, შეიქმნა პირითა მინა-ვარდითა;
ასმათ და ორნი მონანი ჰყვიან, იმღერდის ნარდითა;
მუნ იბრღებოდის ტანითა, გაბაონს განაბარდითა.

«მხუთმეგისა წლისა ვიყავ, მეფე მბრდიდა ვითა შვილსა;
ღღისით ვიყვი მას წინაშე, გამიშვებდის არცა ძილსა;
ძალად ლომსა, თვალად მშესა, ტანად ვჰგვანდი ედემს ბრდილსა,
სროლასა და ასპარემსა აქებდიან ჩემგან ქმნილსა.

«მოსრნის მხეცნი და ნადირნი ისარმან ჩემგან სრეულმან;

მერმე ვიბურთი მოედანს, მინდორით შემოქცეულმან;
შევიდი, შევქმნი ნადიმი, ნიადაგ ლხინსა ჩვეულმან;
აწ საწუთროსა გამყარა პირმან ბროლ-ბადახშეულმან!

«მამა მომიკვდა, მოვიდა დღე სიკვდილისა მისისა;
ქმნა გაუცუდდა ფარსადანს ნიშაგისა და ნიშისა;
მათ გაეხარნეს, ვის ბარი დალევდის მისგან შიშისა;
მრთგულთა შექმნეს ვაება, მგერთა – ხსენება იშისა.

«მე წელიწდამდის ბნელსა ვჯე საწუთრო-გაცულებული,
ღღისით და ღამით ვვაებდი, ვერვისგან სულ-დაღებული;
ბაყვანად ხასნი მოვიდეს, მითხრეს მეფისა მცნებული,
მბრძანა: «შვილო ტარიელ, ნუ ხარ შავითა ღებული.

«ჩვენ უფრო გვგკივის იგი, ვინ დაგვაკლდა სწორად თავისა».
ასი ებოძა საჭურჭლე, ებრძანა ახდა შავისა,
ბოძება მისეულისა სრულისა საკარგავისა:
«შენ გქონდეს ამირბარობა, ქმნა მისვე საურავისა»

«ავენთი, დამწვეს მამისა სახმილთა დაუმრგობელთა;
შკუნით გამომიყვანეს ხასთა მათ წინა მდგომელთა;
ბამოსლვისათვის ბეიმი შექმნეს მნდოეთს მფლობელთა,
შორს მომეგებნეს, მაკოცეს პაგივით ვითა მშობელთა.

«მათ საჯდომთა ახლოს დამსვეს, პაგივს მცემდეს ძისა დარად,
მის ხელისა საურავი მათ ორთავე მითხრეს წყნარად;
შრჩ ვექმენ და მისეულთა წესთა ქცევა მიხნდა ბარად.
არ მომეშვნეს, დაჰმორჩილდი, თაყვანის-ვეც ამირბარად.

«აღარა ვიცი, დამვიწყდეს, თუცა ღიადი წელია;
ბიაბო ჩემი ამბავი, განა რაბომცა ძნელია!
სრუ და მუხთალი სოფელი მიწყევ ავისა მქმნელია,
მისთა ნაკვესთა წინწალი დამეცეს ხანგრძლად მწველია»

ამბავი ტარიელის გამიჯნურებისა

ჰელა დაიწყო თქმა ამბისა მან, რა ხანი მოიჭირა:
«ღღესა ერთსა მე და მეფე მოვილოდით, გვენადირა;
მიბრძანა, თუ: «ქალი ვნახოთ», ხელი ხელსა დამიჭირა.
მის ჟამისა მხსენებელი მე სულდგმული არ გიკვირა?!

«ბაღმა ვნახე უგურფესი ყოვლისავე სალხინოსა:
მფრინველთაგან ხმა ისმოდა უამესი სირინოსა;
მრავლად იყო სარაჯები ვარდის წყლისა აბანოსა.
პარსა ზელა მოჰფარვიდა ფარდაგები ოქსინოსა».

მეფემან ახმა ღურაჯთა მითხრა მიტანად ქალისა,
ბამოვუხვენ და წავედით ჩემად სადებლად ალისა;
მაშინ დავიწყე გარდახდა მე საწუთროსა ვალისა.
აღმასისა ხამს ლახვარი ლახვრად გულისა სალისა!

«მიცოდი, სწაღდა არვისგან ნახვა მის მზისა დარისა,
მე გარე ვდეგ და მეფემან შევლო ფარდაგი კარისა;
პერას ვხედვედი, ოდენ ხმა მესმოდა საუბარისა.
ასმათს უბრძანა გამოხმა ღურაჯთა ამირბარისა

«ასმათ ფარდაგსა აზიღნა, გარე ვდეგ მოფარდაგულსა;
ქალსა შევხედენ, ლახვარი მეცა ცნობასა და გულსა.
მოვიდა, მივსცნე ღურაჯნი, მთხოვა ცეცხლითა დაგულსა.
ვაძე, მას აქათ სახშილსა დავეუწვავ ნიადაგულსა!

«აწ წარხდეს იგი ნათელნი, მზისაცა მოწუნარენი!»
მისი ვერ გაძლო ხსენება, დაბნდა და სულთქნა მწარენი;
ჟმა და ასმათი გიროდეს, ხმას სცემდეს იგი არენი,
ჰმუნვით თქვეს: «მკლავნი ცუდ ქმნილან, ვა, გმირთა მეტუქარენი!»

ასმათმან წყალი დაასხა, ცნობად მოვიდა ტარია,
ღიღხან ვერა თქვა, სევდამან გული შეუპყრა, დარია;
ღაჯდა და მწარედ სულთ-ითქვნა, ცრემლი მიწასა გარია,
თქვა: «ჩემგან მისი ხსენება, ვაძე, რა დიდი ზარია!

«მიმდონი საწუთროსანი მისთა ნივთთაგან რჩებიან,
იმვებენ, მაგრა უმუხთლოდ ბოლოდ ვერ მოურჩებიან;
ვაქებ ჭკუასა ბრძენთასა, რომელნი ეურჩებიან.
ისმენდი ჩემთა ამბავთა, თუ სულნი შე-და-მრჩებიან.

«ღურაჯნი მივსცენ, გავილე სხვა ვერა გზადა თავისა,
ღავეცი, დავბნდი, წამიხდა ძალი მხართა და მკლავისა,
რა სულად მოვე, შემესმა ხმა გირილისა და ვისა:
ბარე მომრგყმოდეს ჯალაბნი, ვითა ჩამსხლომნი ნავისა.

«მიგან ვწევ დიღთა დარბაზთა გურფითა საგებელითა,

ზედ დამგროდეს მეფენი ცრემლითა უშრობელითა,
პირსა იხოკდეს ხელითა, ღაწვისა გამპობელითა.
მუყრნი მოასხნეს, სენითა მთქვეს გამაბელზებელითა

«მე რა მნახა თვალ-ახმული, მეფე ყელსა მომეხვია,
სრემლით მითხრა: «შვილო, შვილო, ცოცხალ ხარ-ღა? სიგყვა თქვია!»
მე პასუხი ვერა გავეც, ვითა შმაგი, შევკრთი ღია,
პვლა ღავეცი ღაბნეღილი, გულსა სისხლი გარდმეთხია.

«სრულნი მუყრნი ღა მულიმნი მე გარე შემომცვიღიან;
მათ ხელთა ჰქონღა მუსაფი, ყოველნი იკითხვიღიან;
მგერ-ღაცემული ვეგონე, არ ვიცი, რას ჩმახვიღიან.
სამ ღღემღის ვიყავ უსულოდ, ცეცხლნი უშრეგნი მწვიღიან.

«აქიმნიცა იკვირვებდეს: «მსე სენი რაგვარია?
სამკურნალო არა სჭირს რა, სეღა რამე შემოჰყრია».
ზოგჯერ შმაგად წამოვიჭრი, სიგყვა მცთარი წამერია.
ღედოფალი ზღვასა შეიქმს, მას რომ ცრემლი ღაუღერია.

«სამსა ღღესა ღარზამს ვიყავ, არ ცოცხალი, არცა მკვღარი;
მერმე ცნობა მომივიღა, მივჰხვი რასმე მიუმხვიღარი;
მთქვი, თუ: «ჰაი, რაშიგან ვარ მე, სიცოცხლე-გარღამხვიღარი!»
მომობა ვსთხოვე შემოქმედსა, ვჰკადრე სიგყვა სამუღარი.

«მთქვი, თუ: «ღმერთო, ნუ გამწირავ, აჯა ჩემი შეისმინე,
მომეც ძალი ღათმობისა, ცოგად ვითმე აღმადგინე,
აქა ყოფა გამამქღავენებს, სახლსა ჩემსა მიმაწვინე!»
მანვე ქმნა ღა მო-რე-ვჯობღი, გული წყლული გავარკინე.

«მე წამოვჯე. მეფისაგან კაცი ღია მოვიღოღა.
ახარებდეს: «წამოჯღაო», ღედოფალი გამორბოღა;
მეფე მორბის თავ-შიშველი, არ იცოღა, რას იქმოღა,
იგი ღმერთსა აღიდებღა, სხვა ყველაი უჩუმოღა

«მქით ღა აქათ მომისხდეს, მახვრიგეს სახვრეგელია;
მე მოვასხენე: «პაგრონო, გული აწ უფრო მრთელია;
სხენსა შეჯღომა მწაღიან, ვნახნე წყალნი ღა ველია».
სხენი მომგვარეს, შე-ცა-ვჯე, მეფე ჩემთანა მელელია.

«ზამოვეღით, მოვიარეთ მოეღანს ღა წყლისა პირსა;
ჩემსა მივე, ღავაბრუნვე, მეფე მომყვა სახლთა ძირსა.
შინა მივე, უარ გავხე, სხვა ღამერთო ჭირი ჭირსა;
მთქვი, თუ: «მოვკვდე, ბელი ჩემი ამის მეგსა რასღა ღირსა!»

«ზაფრანის ფერად შეცვალა ბროლი ცრემლისა ბანამან,
ბული უფრორე ღამიჭრა ათიათასმან ღანამან.
საწოლს მეკარე შემოღგა, მოღარე გაიყვანა მან;
მთქვი, თუ: «რა იცის ამზავი, ნეგარ, ან იმან, ან ამან?»

«მონააო ასმათისი». – «რა იცისო», ვარქვი, «ჰკითხე».

შემოვიდა, სააშიკო წიგნი მომცა, წავიკითხე;

ბამიკვირდა, სხვად ვითამცა ვქმენ გულისა მწველთა სითხე?

მისგან ეჭვი არა მქონდა, სევდალ მაწვა გულსა მით ხე.

«მე გამიკვირდა: «სით ვუყვარ, ანუ ვით მკადრებს თხრობასა?

მიუყოლობა არ ვარგა, დამწამებს უზრახობასა,

ჩემგან იმედსა გარდასწყვედს, მერმე დამიწყებს გმობასა».

ღავწერე, რაცა პასუხად ჰმართებდა ამიკობასა.

«ღენი გამობდეს და გული უფრორე დამწვეს კვლავ ალთა,

მედარ ვუჭვრეგლი ლაშქართა, მინდორს თამაშად მავალთა;

ღარბამს ვერ მივე; მკურნალთა დამიწყეს მოსლვა მრავალთა,

მაშინ დავიწყე გარდახდა სოფლისა ლხინთა და ვალთა

«მათ ვერა მარგეს, მე გულსა ბინდი დამეცა ბნელისა,

სხვამან ვერავინ შემაგყო ღება ცეცხლისა ცხელისა;

სისხლი დამწამეს; მეფემან ბრძანა გახსნევა ხელისა.

ბავიხსენ ფარვად ჰაგიჟთა, არვისგან საეჭველისა.

«ხელ-გახსნილი, სევდიანი, საწოლს ვიყავ თავის წინა;

ჩემი მონა შემოვიდა, შევხედე, თუ თქვას: რა მინა.

«მონააო ასმათისი»; შემოყვანა ვუთხარ შინა.

ბულსა შინა დავუმრახე: «რა მპოვაო, ანუ ვინა?!»

«მონამან წიგნი მომართვა, მე წავიკითხე ნებასა;

წიგნსა შევაგყევ, ლამობდა შეყრისა მოსწრაფებასა;

პასუხად ვსწერდი: «ჰამია, მართალ ხარ გაკვირვებასა;

მოვალ, თუ მიხმობ, მე ნუ მეჭვ მოსლვისა დამარებასა».

«ბულსა ვარქვი, თუ: «ღახვარნი ეგე ვით დავადონებენ?

ამირბარი ვარ, ხელმწიფე, სრულად ინდონი მმონებენ;

ამრად შეიქმენ, საქმესა ათასჯერ შეაწონებენ,

მე შეიგებენ, მე მათთა არეთა არ მარონებენ».

«პაცი მოვიდა მეფისა: «სწადსო ამბისა სმინება».

მოყვანა ვუთხარ; ებრძანა: «ჰმნაცა სისხლისა დინება?»

მე ვჰკადრე: «ხელი გავიხსენ, დამიწყო მოჯობინება,

წინაშე მოვალ, ამისთვის კვლა უფრო მმართებს ლხინება».

«ღარბამს მივე. მეფე ბრძანებს: «ამის მეტსა ნუ იქმ, აბა!»
სხენსა შემსვა უკაპარჭო, წელთა არა არ შემაბა,
შეჯდა, ქორნი მოუგივნა, ღურაჯები დაინაბა,
მშვილდოსანნი გასაგანნა, იცყოლიან: «შაბა, შაბა!»»

«შინა დავსხედით ნადიმად მას დღესა მინდორს რებულნი;
მომღერალნი და მუგრიბნი არ იყვნეს სულ-დაღებულნი;
მეფემან გასცნა მრავალნი თვალნი, ღარიბად ქებულნი.
ბუესებულნი არ ღარჩეს მას დღესა მათნი ხლებულნი.

«მეცდებოდი, არა მცალდა სევდისაგან თავის კრძალვად;
მიგონებდი, ცეცხლი უფრო მედებოდა გულსა ალვად;
ჩემნი სწორნი წავიგანენ, ჩემსა დაჯე, მთქვიან ალვად,
შევექმენ სმა და ნადიმობა პაგიჟთა და ჭირთა მალვად.

«მოღარემან შინაურმან ყურსა მითხრა ნაუბარი:
«ქალი ვინმე გიკითხავსო: «ღნახვისა ამირბარი?»
მეწართა მოუბურავს პირი, ბრძენთა საქებარი»;
მარქვი: «საწოლს შეიყვანე, ჩემგან არის ნახმობარი».

«აუდეგ, მსხლომნი ნადიმობით აემზადნეს ასაყრელად;
«შადი» – ვუთხარ, – ნუ ასდგებით, მოვალ ხანთა დაუმძელად»;
ბამოვე და საწოლს შევე, მონა დადგა კარის მცველად.
ბული მივეც თმობა-ქმნათა აუგისა საკრძალველად.

«პარსა შევედეგ, ქალი წინა მომეგება, თაყვანის-მცა;
მითხრა: «მოსლვა თქვენს წინაშე კურთხეულ არს, ვინცა ღირსმცა!»»

ბამიკვირდა, მიჯნურისა თაყვანება ექმნა ვისმცა?
მთქვი: «არ იცის აშიკობა; თუმც იცოდა, წყნარად მისმცა!»

«შევე, ღაფჯე ტახტსა ზედა; ქალი მოღვა ნოხთა პირსა,
ჩემსა ახლოს დასაჯდომად თავი მისი არ აღირსა;
პარქვი: «მანდა რად ჰში შენ, თუ სიყვარული ჩემი გჭირსა?»
მან პასუხი არა მითხრა, ჩემთვის ჰგვანდა სიგყვა-ძვირსა

«მითხრა: «ღე ეგე სირცხვილად მეღების გულსა ალობა:
ბგონია, ჩემგან წინაშე მაგისთვის მომავალობა,
მაგრა აწ მიღებს იმედსა შენგან ცდისაღა მალობა.
ამას თუ ღირს ვარ, ვერ ვიგყვი, მაკლია ღმრთისა წყალობა».

«აღგა, მითხრა: «სიქვენს კრძალვასა ჩემგან ცნობა უბნევია;
ნუ მეჭვ, რაცა პაგრონისა ბრძანებასა უთქმევია;
მომ დიდი შემართება გულსა მისსა უთნევია,
ამან წიგნმან გაგაგონოს, ჩემთვის რაცა უთქმევია»

წიგნი ნესგან-ღარეჯანისა საყვარელსა თანა მიწერილი პირველი

«სწიგნი ვნახე, მისი იყო, ვისი მდაგავს ალი გულსა
მოეწერა მზისა შუქსა: «ნუ დაიხნე, ლომო, წყლულსა;
მე შენი ვარ, ნუ მოჰკვდები, მაგრა ბნელა ცული მძულსა.
აწ ასმათი მოგახსენებს ყველაკასა ჩემგან თქმულსა».

«ბედითი ბნელა, სიკვდილი რა მიჯნურობა გგონია?
სჯობს, საყვარელსა უჩვენე საქმენი საგმირონია!
ხაგაეთს მყოფნი ყველანი ჩვენნი სახარაჯონია,
აწ მათნი ჯავრნი ჩვენზედა ჩვენგან არ დასათმონია!

«შენგან ჩემისა ქმრობისა წინასცა ვიყავ მნდომია,
მაგრა აქამდის საუბრად კვლა ჟამი არ მომხლომია;
ძოდან ხელ-ქმნილსა გიჭვრეგლი კუბოსა შიგან მჯდომია,
მანდა, ყველაი მასმია, რაცა შენ გარდაგხლომია.

«მართლად გითხრობ, მომისმინე ესე, რაცა მოგახსენე:
წა, შეები ხაგაელთა, თავი კარგად გამაჩვენე;
ბიჯობს, ცულად ნულარა სგირ, ვარდი კვლამცა რად დასგენე?
მზემან მეგი რაღა გიყოს, აჰა, ბნელი გაგითენე!»

«ასმათი მეუბნებოდა უშიშრად, არ მეკრძალოდა;
ჩემი რა გითხრა, რა ვიყავ, ლხინი რა დამეთვალოდა!
ბული მი და მო მიარდა, კრთებოდა და მელალოდა;
მუნ პირი ჩემი გაბროლდა და ღაწვი გამელალოდა»

წიგნი ტარიელისა საყვარელთანა

«მეფალთა დავიდე უსგარი მე მისგან მონაწერია.
პასუხად ვსწერდი: «მთვარეო, შენმცა მზე ვით მოგერია?
მე ლმერთმან იგი ნუ მომცეს, რაც არა შენი ფერია!
სიზმრად მგონია, დარჩომა ჩემი ვერ დამიჯერია».

«ასმათს ვუთხარ: «მე პასუხსა ამის მეგსა ვერ მივჭხვდები;
ესე ჰკადრე: «რათგან მზეო, ჩემთვის ნათლად აღმოჭხდები,
აჰა, მკვდარი გამაცოცხლე, ამას იქით აღარ ვბნდები,
რაცალა სამსახურსა, ვგყუვი, თულა ვერიდები».

«ასმათ მითხრა: «მე მიბრძანა, ესე ვქმნათო, ესე სჯობდეს:
მინცა გნახოს, ჩემგან მისსა საუბარსა ვერა სცნობდეს,
ჩემად ნახვად მოვიდოდეს, შენ ვითამცა გაშიკობდეს;
ლა-ცა-მველრა: ამირბარსა უთხარ, ასრე ნამუსობდეს».

«მეკეთა ესე თათბირი, სიბრძნე გულისა მისისა,
მისი, მხესაცა რილება ჰქონდის ნახვისა ვისისა;
მისგან მომეცა მოსმენა არ საუბრისა მქისისა,
მისთა შუქთაგან უკუნსა ჰგვანდის სინათლე ღლისისა

«ასმათს მივართვი რჩეული თვალი ოქროსა ჯამითა;
მან მითხრა: «არა, არ მინდა, ვარ გამაძლარი ამითა».
მრთი აილო ბეჭელი, მართ აწონილი ღრამითა:
«ესე კმა ნიშნად, სავსე ვარ სხვად ხელის შესაბამითა».

ქალი ადგა, წამოვიდა; მე ლახვართა გულსა მრიდეს,
ლხინმან ბნელი განმინათლა, დამრგეს, ცეცხლნი რომე მწვიდეს;
შევე დაფჯე ნაღიმადვე, ჩემნი სწორნი სადა სმიდეს.
მხიარულმან საბოძგარი გავეც, ზამი გაადიდეს»

წიგნი ტარიელისა ხაგაელთანა

«ბავგზავნე კაცი ხაგაელს და წიგნი ჩემ-მაგიერი;
მისწერე: «მეფე მნლოთა არისმცა ღმრთულებრ ძლიერი:
მათი ერთგული გაძლების ყოველი სული მშიერი,
მინცა ურჩ ექმნას, იქმნების თავისა არ-მაღლიერი.»

«ჩვენო ძმაო და პაგრონო, თქვენგან არ გავიმწარებით;
ესე რა ჰნახოთ ბრძანება, აქამცა მოიარებით;
სიქვენ თუ არ მოხვალთ, ჩვენ მოვალთ, გელა არ მოგეპარებით.
სჯობს, რომე გვნახნე, თავისა სისხლთა ნუ ეზიარებით».

«პაცნი გავგზავნენ, მე გულსა უფრო მომეცა ლხინები,
ღარბამს ვიშვებდი, დამევესო ცეცხლი წვად მოუთმინები;
მაშინ სოფელმან საწუთრო მიუხვის, რაცა ვინები,
აწ ხელ-მქმნა, რომე საახლოდ მხეცთაცა მოვეწყინები.»

«პირველ გაჭრისა პირება, მერმე დაწყნარდეს ცნობანი;
ჩემთა სწორთაგან იყვნიან ჩემს წინა ნადიმობანი,
მაგრა დამშლიდეს ლხინთაგან სურვილთა ღიალობანი;
ზოგჯერ შემცვიან სველათა, ვთქვნი საწუთროსა გმობანი».

ნესგანისაგან ტარიელის ხმობა

«ღღესა ერთსა საწოლს მოვე მეფისა სრით წამოსრული,
მჯე და მასვე ვიგონებდი, არ მიეცა თვალთა რული;
წიგნი მქონდა საიმედო, ამაღ ვიყავ მხიარული;
პარსა მცველმან მონა უხმო, უთხრა რამე ღაფარული».

«მონააო ასმათისი», საწოლს ვუთხარ შემოყვანა.
მოეწერა: «ბიბრძანებსო», ვისი მესვა გულსა დანა.
წხინმან ბნელი განმინათლა, ამიფოლხვა ჯაჭვთა მანა,
წავე, მონა წავეგანე, რამცა ვუთხარ ამისთანა!

«ბაღჩა შეველე, არა დამხდა კაცი ჩემი მოუბნარი;
ქალი წინა მომეგება მხიარული, მოცინარი,
მითხრა: «პაშად ამოგიღე, არ გასვია გულსა ნარი,
მოდი, ნახე ვარდი შენი უფრჭენელი და დაუმჭნარი».

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.